

Esipuhe

Kauppa- ja teollisuusministeriö tekee yhteistyössä Suomen Yrittäjien kanssa pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä. Barometri perustuu runsaan 4000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä.

Tässä valtakunnallisessa raportissa ”Pk-yritysbarometri: Syksy 2001” käsitellään kyselyn koko maata koskevat tiedot. Raportissa esitetään pk-yritysten näkemyksiä omaan yritystoimintaan liittyvien taloudellisten tekijöiden muutoksista. Tällaisia tekijöitä ovat yleinen suhdannetilanne, liikevaihto, tuotantokustannukset, vakavaraisuus, kannattavuus, työllisyys, investoinnit, tuotekehitys ja ulkomaankauppa. Edellä mainitun ohella on analysoitu työllistämisen esteitä ja inflaatio-odotuksia. Lisäksi esitetään yritysten toimintaympäristöön vaikuttavia rakenteellisia tekijöitä, kuten markkinoiden muutoksia ja pk-yritysten kehittämistarpeita. Erikseen tarkastellaan myös tietotekniikan käyttöä pk-yrityksissä.

Valtakunnallisen raportin lisäksi TE-keskukset ja Suomen Yrittäjien aluejärjestöt julkaisevat kukin toiminta-alueeltaan koskevat alueraportit. Yksityiskohtaiset toimialaraportit ovat saatavissa KTM:stä.

Helsingissä 26.9.2001

Kalle J. Korhonen
ylijohtaja
Kauppa- ja teollisuusministeriö

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Tiivistelmä tuloksista

Kasvu hidastuu, mutta pääosin kotimarkkinoilla toimivien pk-yritysten luottamus on yhä verraten hyvä

Pk-yritysten arviot suhdannenäkymistä ennakoivat talouskasvun jatkuvan seuraavien 12 kuukauden aikana, mutta selvästi hidastuen. Yli puolet vastanneista katsoi suhdanteiden pysyvän ennallaan ja kasvua odottavia oli neljännes vastanneista. Odotukset ovat laskeneet viime kevään tiedustelusta etenkin rakennusosalalla ja teollisuudessa. Palvelualojen ja kaupan suhdanneodotukset eivät ole merkittävästi muuttuneet. Alueelliset erot pk-yritysten suhdannenäkymissä kaventuivat hieman edellisistä kyselyistä, kun kasvukeskusmaakuntien näkymät heikentyivät muita alueita enemmän.

Suomessa on nyt puhtaasti vientivetoinen laskusuhdanne, jonka syvyydestä tai kestosta on vaikea sanoa mitään varmaa. Jos vientitaantuma syvenee tai pitkittyy selvästi tulevan talven yli, voivat sen vaikutukset siirtyä myös kotimarkkinoille ja siten kaikille päätoimialoille. Tätä riskiä lisäävät jonkin verran barometrin kyselyajankohdan jälkeiset terroristi-iskut Yhdysvalloissa, jonka talous on edelleen hyvin ratkaiseva meidänkin vientimme kannalta.

Toistaiseksi kuitenkin vain 6 prosenttia pk-yrityksistä arvioi henkilökuntansa määrän vähenevän seuraavien 12 kuukauden aikana, kun taas neljännes vastanneista ennakoivat työpaikkojen määrän lisääntyvän. Pk-yritysten työllisyysosuus tulee siis jatkamaan kasvuaan myös tulevan vuoden aikana ja kokonaistyöllisyyskin tulee paranemaan, elleivät suuryritykset päädy huomattaviin irtisanomisiin.

Työn sivukulut ovat pahin työllistämisen este niissä pk-yrityksissä, joissa on työllistämistarvetta. Työvoiman saatavuus ja kysyntävaikeudet ovat myös monesti työllistämisen pullonkaulana. Joka kolmannella yrityksellä ei ole rekrytointitarvetta.

Pk-yritysten odotukset liikevaihdon kehityksestä ovat pysyneet korkealla tasolla. Rakennusala tosin erottui muita pessimistisempänä. Myös kannattavuusodotukset olivat varsin myönteiset. Kannattavuuden kohoamista odottavia oli yli neljännes enemmän kuin kannattavuuden heikkenemistä pelkääviä. Samalla yritysten vakavaraisuuden odotettiin edelleen vahvistuvan kaikilla päätoimialoilla.

Inflaation odotettiin hidastuvan noin kahteen prosenttiin ja myös tuotantokustannusten ennakoitiin kasvavan hieman aiempaa hitaammin. Suurimmat hintapaineet ja kustannusodotukset ovat palvelualoilla, joissa esimerkiksi liikennettä vaivanneet polttoainekustannukset näyttävät jossain määrin purkautuvan hintoihin.

Tuotekehityspanostusten odotettiin kasvavan tulevana vuonna. Myös investointiodotukset olivat hyvät, joskin hieman alhaisemmat kuin edellisissä kyselyissä. Palveluissa investointiodotukset olivat muita toimialoja myönteisemmät. Pk-yritykset investoivat eniten koneisiin ja laitteisiin, joihin investoidaan 3 prosenttia liikevaihdosta seuraavan 12 kuukauden aikana. Seuraavaksi eniten investoidaan rakennuksiin.

Pk-yritysten keskeisimmät markkina-alueet painottuvat koko pk-sektoria tarkasteltaessa tyypillisimmin kotimaahan. Kolme neljäsosaa yrityksistä myy tuotteitaan yhä vain Suomeen. Kuitenkin lähes joka neljäs (23%) pk-yrityksen tuotteita viedään ulkomaille joko itse vietyinä tai osana jonkin toisen kotimaisen yrityksen tuotekokonaisuutta. Joka toinen teollinen pk-yritys on mukana ulkomaankaupassa. Ulkomaankaupan odotettiin jatkavan tasaista kasvuaan. Vientirytysten vientiodotukset seuraaville 12 kuukaudelle ennakoivat pk-yritysten viennin kasvun jatkumista talven yli.

Joka neljäs pk-yritys piti asemaansa kansantaloudessa hyvänä ja joka kuudes huonona. Pk-yritykset ovat melko tyytyväisiä yrityksensä sijaintialueeseen. Suhteellisesti parhaina osatekijöinä koetaan yrityksen sijaintialueen viihtyisyys asuinympäristönä ja liikenneyhteydet – huonoimpina yritykselle sopivan työvoiman saatavuus, sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö sekä sijaintikunnan elinkeinopolitiikka.

Pk-yrityksistä 6 prosenttia on voimakkaasti kasvuhakuisia ja vajaalla kymmenesosalla ei ollut lainkaan kasvutavoitteita. Pk-yrityksillä on selvästi eniten kehittämistarvetta henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa sekä markkinoinnissa ja myynnissä.

Pk-yrityksissä tietotekniikka palvelee päivittäistä toimintaa

Kahdeksalla pk-yrityksellä kymmenestä on käytössä internet-yhteys. Yhteyden omaavien yritysten määrä on kasvanut vuoden 1999 toisesta puoliskosta lähtien 14 prosenttiyksikköä. Yli neljällä kymmenestä pk-yrityksestä on omat julkiset www-sivut, kun keväällä 1999 omat julkiset www-sivut oli joka viidennellä pk-yrityksellä.

Tietokone on päivittäisessä käytössä kaikilla työntekijöillä neljässä kymmenestä pk-yrityksestä. Vastaavasti tietokone ei ole päivittäisessä käytössä kenelläkään henkilöstöstä yhdessä kymmenestä yrityksestä. Joka kolmas pk-yritys ostaa atk-tukipalvelut toiselta yritykseltä. Päätoiminen atk-tukihenkilö on joka kymmenennessä pk-yrityksessä.

Kahdeksassa kymmenestä pk-yrityksestä käytetään tietokonetta tai tietotekniikkaa taloushallinnossa ja tekstinkäsittelyssä. Tuotannon suunnittelussa käytetään tietokonetta neljässä kymmenestä pk-yrityksestä. Kymmenesosassa pk-yrityksiä tietokonetta tai tietotekniikkaa ei käytetä missään kysytyssä toiminnossa.

Sisältö

1 Pk-yritysbarometrin aineisto ja ennustekyky	3
2 Suhdannenäkymät	6
3 Liikevaihto	7
4 Henkilökunnan määrä	8
5 Työllistämisen pahimmat esteet	9
6 Inflaatio-odotukset	10
7 Tuotantokustannukset	11
8 Kannattavuus	12
9 Vakavaraisuus	13
10 Tuotekehitys	14
11 Investoinnit	15
12 Vienti	16
13 Tuonti	17
14 Pk-yritykset kansantaloudessa	18
15 Pk-yritysten asema kansantaloudessa	19
16 Elinkeinoilmasto	21
17 Pk-yritysten markkinat	22
18 Pk-yritysten tuotantokapasiteetti ja investoinnit	23
19 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	25
20 Pk-yritysten kehittäminen	26
21 Pk-yritysten internet-yhteydet ja www-sivut	27
22 Tietokoneiden käyttö ja atk-tuki pk-yrityksissä	30
23 Taustatietoja haastatelluista	33

---

1 Pk-yritysbarometrin aineisto ja ennustekyky

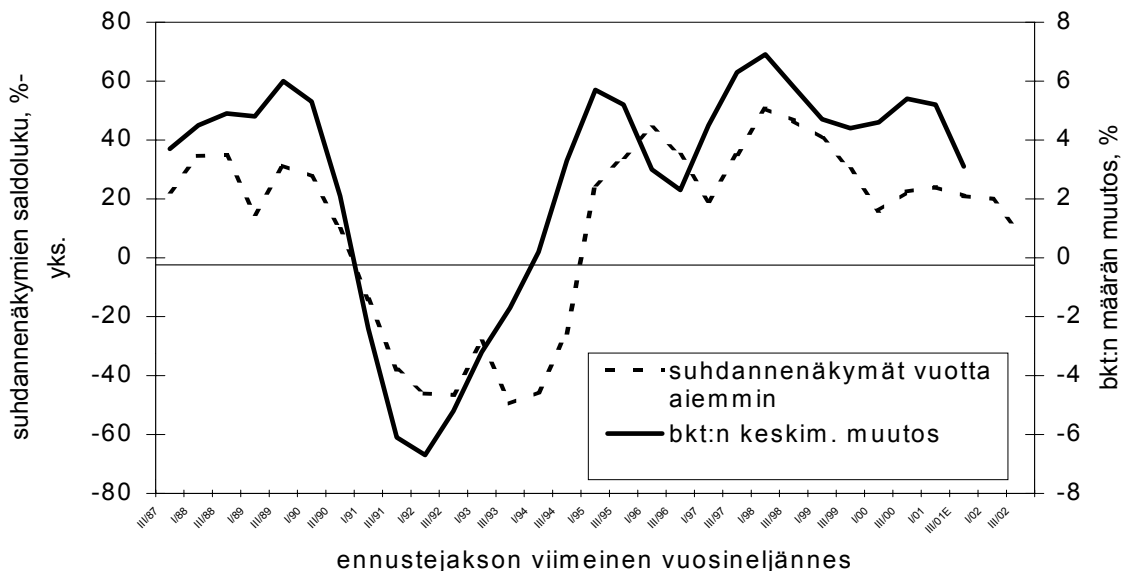
Pk-yritysbarometreilla kartoitetaan kahdesti vuodessa pienten ja keskisuurten yritysten näkemyksiä niiden toimintaan liittyvien taloudellisten tekijöiden muutoksista. Näiden suhdannetekijöiden lisäksi analysoidaan yritysten toimintaympäristöön vaikuttavia rakenteellisia tekijöitä, kuten markkinoiden muutoksia ja pk-yritysten kehittämistarpeita.

Taulukko 1: Aineiston rakenne

		Painottamaton		Painotettu	
		n=	%	n(w)=	%
PÄÄTOIMIALA	Pk-teollisuus	1762	44	549	14
	Rakentaminen	302	7	566	14
	Palvelut	1432	36	1964	49
	Kauppa	531	13	948	24
VIENTITOIMINTA	Ei vientiä	2714	67	3111	77
	Vientiä	1313	33	916	23
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	1 - 4 henkilöä	1700	42	1497	37
	5 - 9 henkilöä	930	23	973	24
	10 - 49 henkilöä	1127	28	1288	32
	50 - 249 henkilöä	270	7	269	7
LIIKEVAIHTO 2000	1 mmk tai alle	1313	33	1105	27
	2 - 5 mmk	1185	29	1144	28
	6 - 10 mmk	469	12	540	13
	11 - 20 mmk	389	10	441	11
	Yli 20 mmk	523	13	624	16
	Ei vastausta	148	4	172	4
ALUE (maakunta)	Helsinki	337	8	588	15
	Muu Uusimaa	409	10	639	16
	Varsinais-Suomi	362	9	374	9
	Satakunta	235	6	185	5
	Häme	135	3	154	4
	Päijät-Häme	146	4	132	3
	Pirkanmaa	355	9	363	9
	Kaakkois-Suomi	234	6	225	6
	Etelä-Savo	176	4	121	3
	Pohjois-Savo	204	5	169	4
	Pohjois-Karjala	182	5	114	3
	Keski-Suomi	214	5	186	5
	Etelä-Pohjanmaa	220	5	166	4
	Pohjanmaa	111	3	97	2
	Keski-Pohjanmaa	147	4	121	3
	Pohjois-Pohjanmaa	209	5	196	5
	Kainuu	162	4	55	1
	Lappi	189	5	143	4
ALUE (lääni)	Etelä-Suomi	1261	31	1737	43
	Länsi-Suomi	1600	40	1459	36
	Itä-Suomi	562	14	404	10
	Pohjois-Suomi	604	15	427	11
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä/toimitusjohtaja	3356	83	3266	81
	Muu johtaja	311	8	372	9
	Päällikkö / muu esimies	360	9	388	10
SUOMEN YRITTÄJIEN JÄSEN	Kyllä	2097	52	1975	49
	Ei	1930	48	2052	51
YHTEENSÄ		4027	100	4027	100

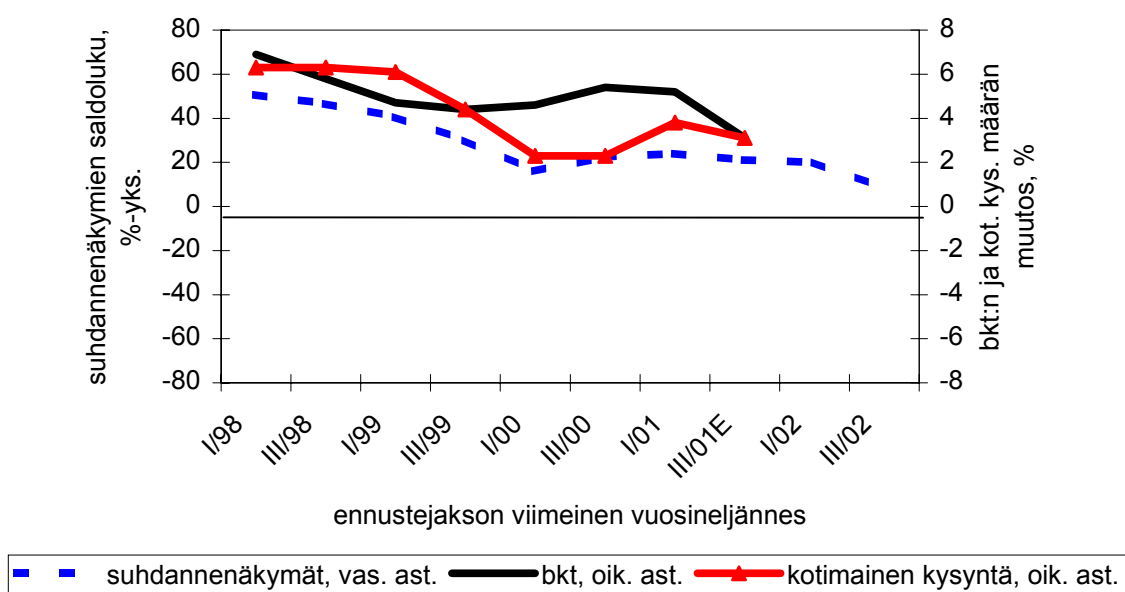
Pk-yritysbarometri 2/2001 on tehty puhelinhaastatteluna elo-syyskuussa 2001. Kohderyhmänä on suomalaiset pk-yritykset. Otantakehikkona on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 95 ja yritysrekisteriä. Vastauksia saatiin 4027 yritykseltä. Tuloksia laskettaessa aineisto on oikaistu painokertoimilla.

Kuvio 1: Pk-yritysbarometrin ennustekyky, suhdannenäkymät ja bkt

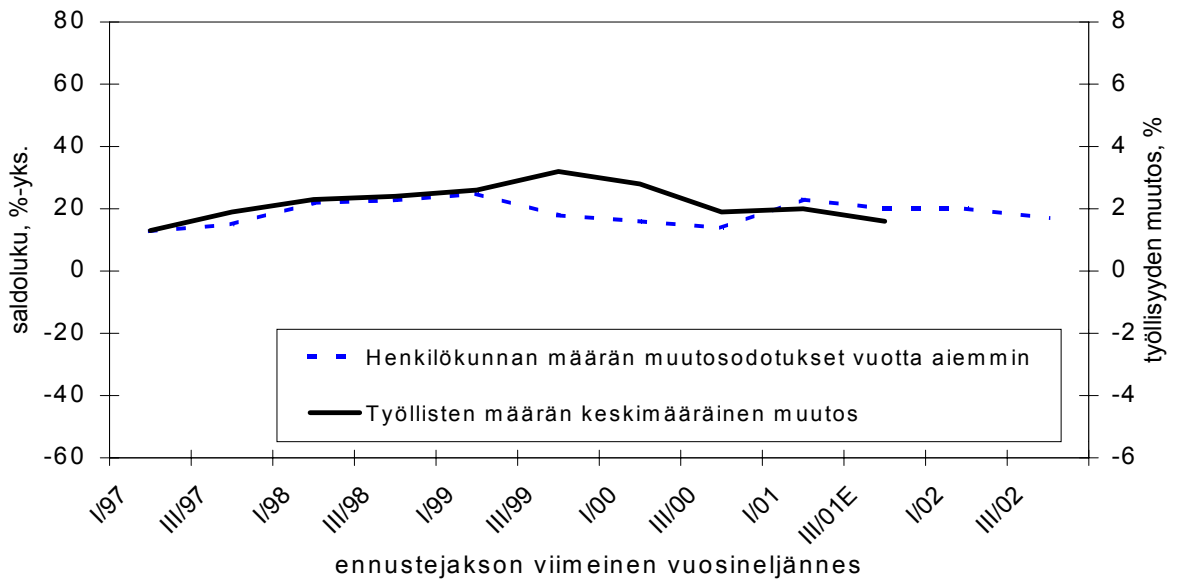
Pk-yritykset ovat osanneet ennakoita tulevat suhdannekäänteet melko hyvin. Vain vientivetoisten suhdannekäänteiden aikaan pienyritykset ovat näyttäneet ennustamisen sijasta arvioivan pikemminkin nykyhetkeä. Tämä on luonnollista, sillä kolme pk-yritystä neljästä toimii puhtaasti kotimarkkinoilla, joiden kehitys kulkee vientivetoisessa suhdannekäänteessä viiveellä bruttokansantuotteeseen verrattuna. Tällöin Pk-yritysbarometri näyttääkin ennakoivan erityisesti kotimaista kysyntää.

Kuvio 2: Pk-yritysbarometrin ennustekyky, suhdannenäkymät, bkt ja kotimainen kysyntä

Erittymisen hyvin Pk-yritysbarometri on ennakoanut maamme työllisyyskehityksen. Se ei olekaan ihme, sillä kotimarkkinakehitys on työllisyyden suhteen vientiä tärkeämpi mittari. Pk-yritykset työllistävät 60 prosenttia yksityisen sektorin työllisistä.

Kuvio 3: Pk-yritysbarometrin ennustekyky, työllisyys

2 Suhdannenäkymät

Taulukko 2: Suhdannenäkymät seuraavien 12 kuukauden aikana

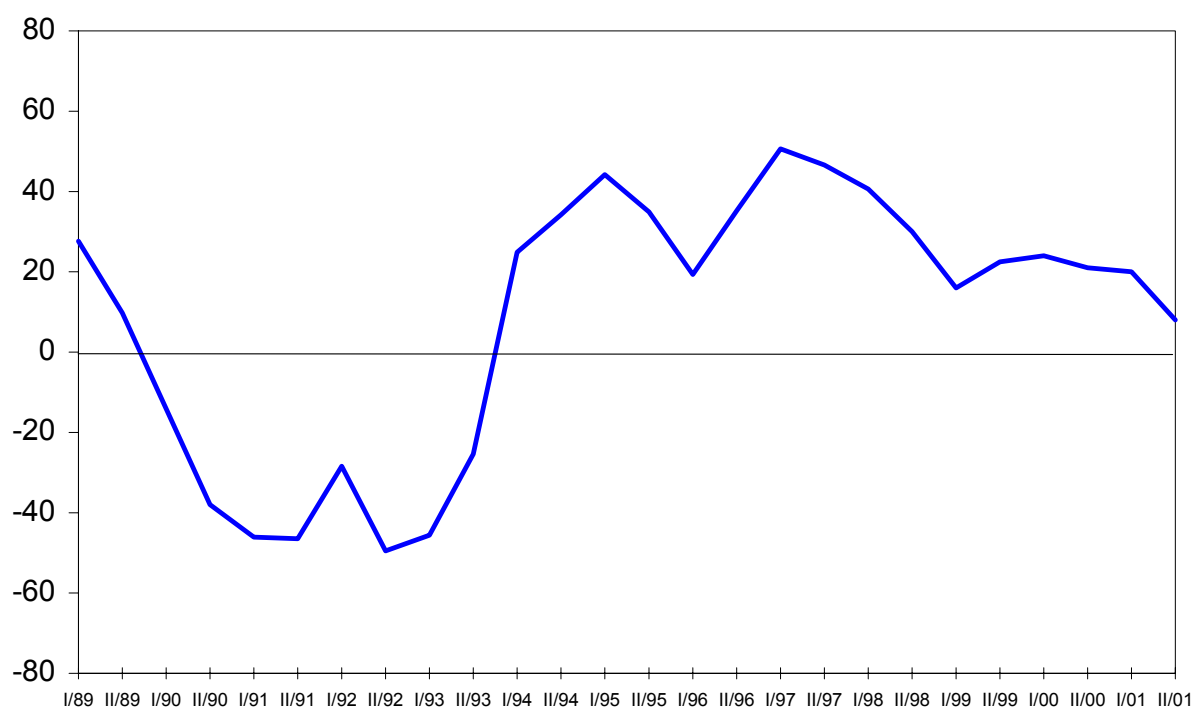
	Paranevat	Pysyvät ennallaan	Heikkenevät	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	26	56	18	8
Teollisuus	23	57	20	3
Rakentaminen	13	58	29	-16
Palvelut	28	57	15	13
Kauppa	31	54	15	16

Saldoluku on laskettu paranevat ja heikkenevät -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Suhdannenäkymien saldoluku ennakoii talouskasvun hidastuvan selvästi tulevien 12 kuukauden aikana. Yli puolet vastanneista katsoi suhdanteiden pysyvän ennallaan ja kasvua odottavia oli neljännes vastanneista. Suhdanneodotusten saldoluku yli puolittui viime keväästä ja on nyt alimmalla tasollaan vuoden 1993 jälkeen. On kuitenkin huomattava, että kasvua odottavia oli yhä enemmän kuin laskua ennakoivia.

Teollisuuden ja etenkin rakennusalan näkymät ovat heikentyneet huomattavasti keväästä, kun taas kaupan ja palvelualojen näkymissä ei ole tapahtunut merkittävää notkahdusta. Jos vienti ei ala pian vetää, on vaarana, että epävarmuus yleistyy kotimarkkinoilla ja siirtyy sitten kaikille päätoimialoille.

Kuvio 4: Suhdannenäkymät

3 Liikevaihto

Taulukko 3: Liikevaihto-odotukset seuraavien 12 kuukauden aikana

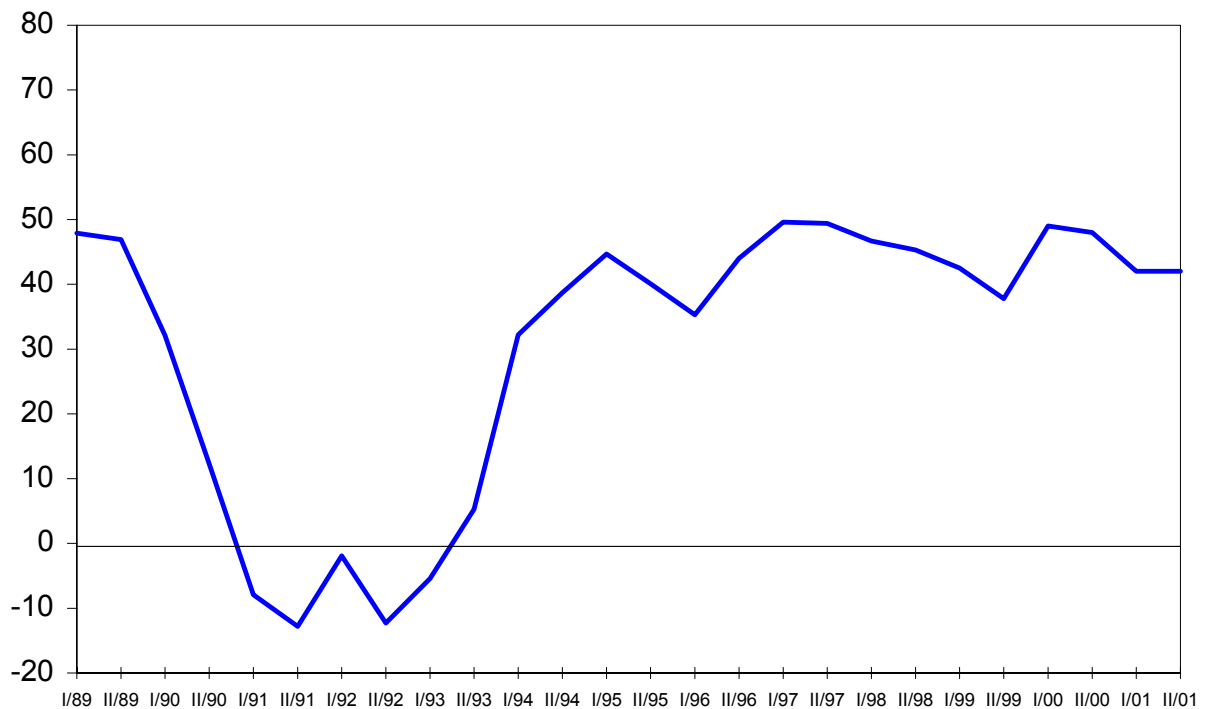
	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku %
Kaikki yritykset	51	40	9	42
Teollisuus	50	41	10	40
Rakentaminen	34	46	20	14
Palvelut	53	40	6	47
Kauppa	59	33	8	51

Saldoluku on laskettu kasvaa ja pienenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Pk-yritysten liikevaihto-odotukset ovat pysyneet korkealla tasolla. Yli puolet vastanneista odotti yrityksensä liikevaihdon kasvavan seuraavien 12 kuukauden aikana ja vajaa kymmenesosa vastanneista uskoi liikevaihdon pienenevän.

Rakennusalaalla odotukset olivat edellisten kyselyiden tapaan hieman muita toimialoja heikkomat. Toisin kuin yleisissä suhdanneodotuksissa, olivat liikevaihto-odotukset sitä myönteisemmät, mitä suuremmasta yrityksestä on kyse. Myös kasvuhakuiset yritykset erottuvat muita myönteisemmällä liikevaihto-odotuksillaan.

Kuvio 5: Liikevaihto-odotukset

4 Henkilökunnan määrä

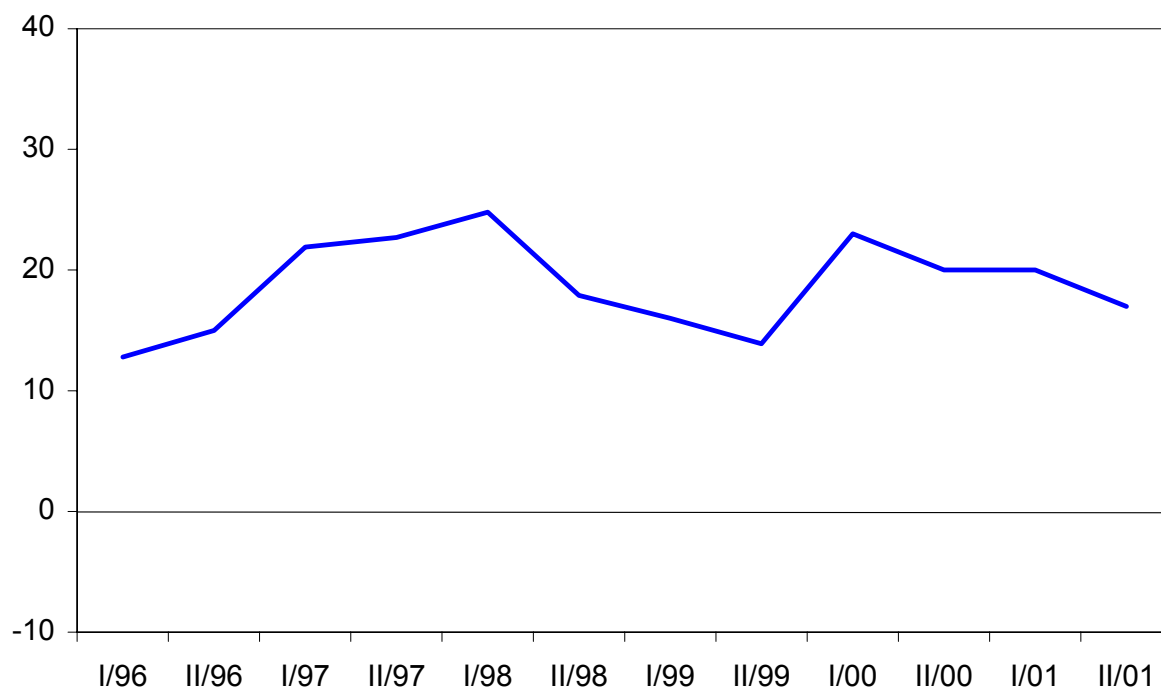
Taulukko 4: Odotukset henkilökunnan määrästä seuraavien 12 kuukauden aikana

	Kasvaa	Pysyy ennallaan	Pienenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	23	70	6	17
Teollisuus	22	70	8	14
Rakentaminen	21	65	14	7
Palvelut	24	72	4	20
Kauppa	23	72	6	17

Saldoluku on laskettu kasvaa ja pienenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Pk-yritysten henkilökunnan määrä tulee lisääntymään seuraavien 12 kuukauden aikana. Vain 6 prosenttia vastanneista arvioi henkilökuntansa määrän vähenevän, kun taas neljännes vastanneista kertoi työllisyyden lisääntyvän yrityksessään. Odotukset olivat hieman kevättä heikommät ja rakennusalailla muita pessimistisemmät. Myös teollisuuden odotukset ovat laskeneet keväästä. Kasvuhakuisilla ja nuorilla yrityksillä on muita myönteisemmät työllistämiso-dotukset.

Kuvio 6: Henkilökunnan määrän muutosodotukset

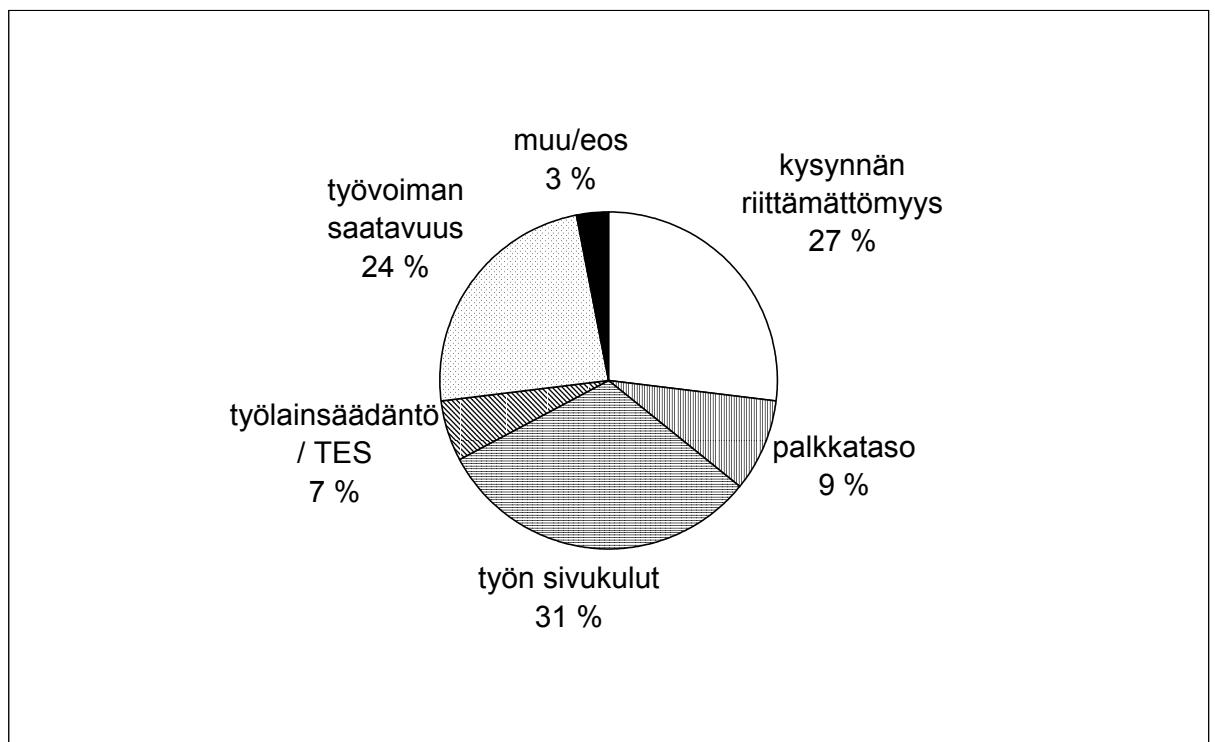
5 Työllistämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Työllistämisen pahimmat esteet

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Palvelut %	Kauppa %
Ei ole tarvetta työllistää	33	29	18	35	41
Kysynnän riittämättömyys/epävak.	18	20	31	18	12
Palkkataso	6	5	1	7	6
Työn sivukulut	21	21	18	20	23
Työlainsäädäntö/työehtosopimukset	4	5	2	5	5
Työvoiman saatavuus	16	18	28	13	12
muu/ei osaa sanoa	2	2	1	2	1

Joka kolmannella yrityksellä ei ole rekryointitarvetta. Niistä huomattava osa on yksinyrittäjiä. Työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaus ovat yleisimmät työllistämisen esteet niissä yrityksissä, joissa on työllistämistarvetta. Myös työvoiman saatavuusongelmat vaikeuttavat monia pk-yritysten rekryointeja, etenkin kasvuhakuisissa yrityksissä ja rakennusosalalla, joista viimeksi mainituilla on myös muita enemmän kysyntävaikeuksia.

Kuvio 7: Työllistämisen pahimmat esteet niillä, joilla on tarve työllistää

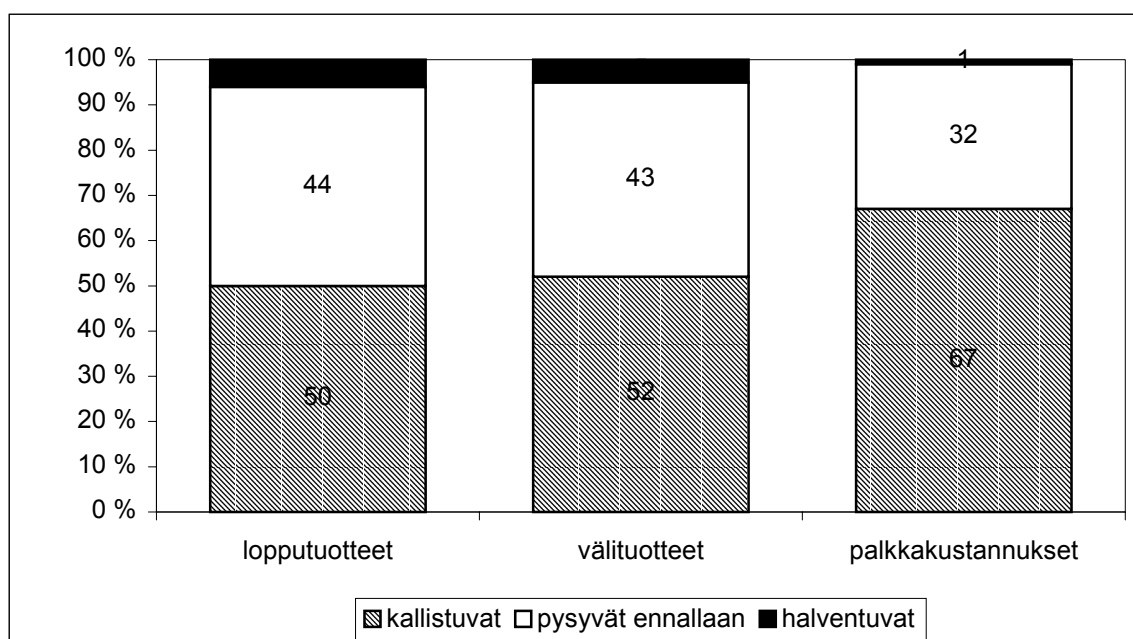
6 Inflaatio-odotukset

Taulukko 6: Odotukset hintojen %-muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Yrityksen myymien lopputuotteiden hinnat %	Yrityksen hankkimien välituotteiden hinnat %	Palkkakustannukset %
Kaikki yritykset	1.9	1.8	2.3
Teollisuus	1.9	1.7	2.1
Rakentaminen	1.4	1.9	2.3
Palvelut	2.4	1.9	2.5
Kauppa	1.3	1.4	2.2

Pk-yritykset odottivat inflaation olevan noin 2 prosenttia seuraavien 12 kuukauden aikana. Palkkakustannusten odotettiin nousevan eniten, 2.1-2.5 prosenttia toimialasta riippuen. Kasvuyrityksissä palkkojen nousuvauhdiksi ennakoitiin jopa 3.5 prosenttia. Hyödykemarkkinoilla hintatason muutokseksi arvioitiin 1.3-2.4 prosenttia. Hintapaineita on etenkin palvelualoilla. Hyvin harva odotti hintatason laskevan tulevien 12 kuukauden aikana.

Kuvio 8: Inflaatio-odotukset

7 Tuotantokustannukset

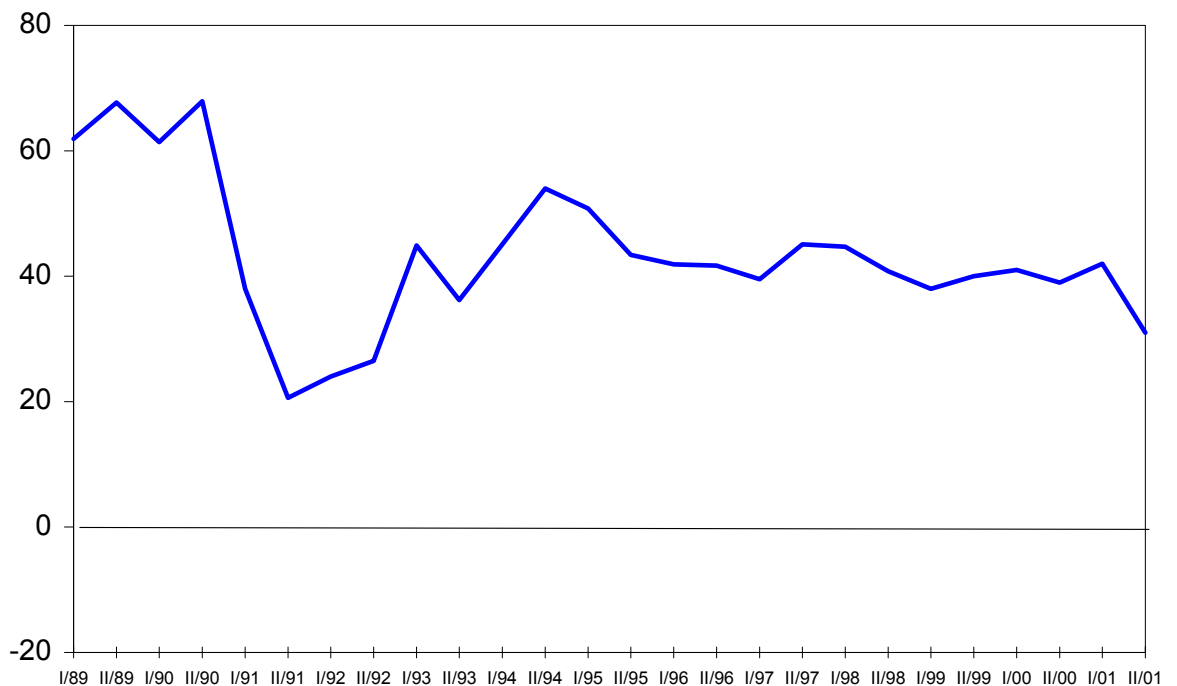
Taulukko 7: Odotukset kustannusten muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Kasvavat %	Pysyvät ennallaan %	Alenevat %	Saldoluku %
Kaikki yritykset	39	53	8	31
Teollisuus	43	46	11	32
Rakentaminen	41	51	8	33
Palvelut	41	51	7	34
Kauppa	29	64	7	22

Saldoluku on laskettu kasvavat ja alenevat -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Kustannustason nousuodotukset laskivat nousukauden alhaisimmalle tasolle. Puolet vastaajista odotti kustannusten nousevan ja 39 prosenttia arveli niiden pysyvän ennallaan seuraavien 12 kuukauden aikana. Kaupassa kustannusten nousuodotukset olivat muita toimialoja harvinaisempia, mutta muuten yritysten välillä oli vain vähäisiä eroja.

Kuvio 9: Tuotantokustannusten muutosodotukset

8 Kannattavuus

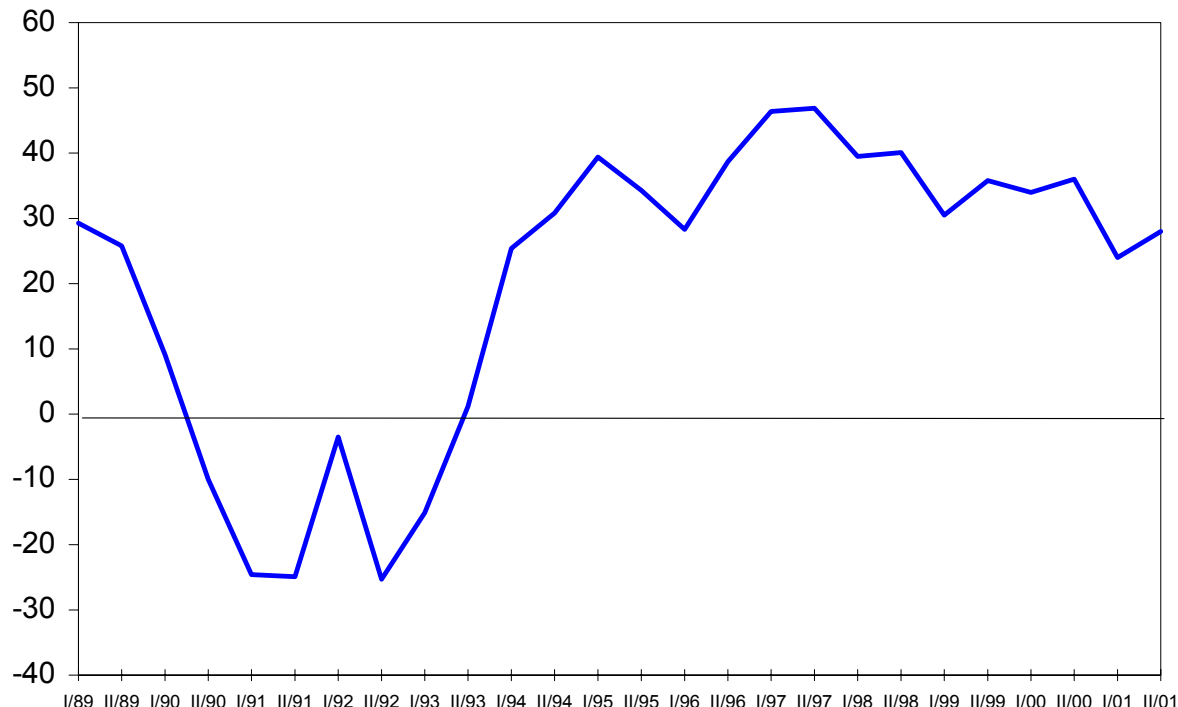
Taulukko 8: Odotukset kannattavuuden muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Paranee	Pysyy ennallaan	Heikkenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	38	51	10	28
Teollisuus	39	51	10	29
Rakentaminen	26	59	15	11
Palvelut	40	49	10	30
Kauppa	42	50	8	33

Saldoluku on laskettu paranee ja heikkenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Yritysten kannattavuuden muutosodotukset olivat edelleen tässä kyselyssä varsin myönteiset ja kohosivat hieman viime keväästä. Kannattavuuden paranemista odottavia oli yli neljänneksen enemmän kuin niitä, jotka ennakoivat yrityksensä kannattavuuden heikkenevän. Rakennusalan kannattavuusodotukset olivat jälleen muita toimialoja varovaisemmat. Kasvuhakuisten yritysten kannattavuus tulee paranemaan muita laajemmin.

Kuvio 10: Kannattavuuden muutosodotukset

9 Vakavaraisuus

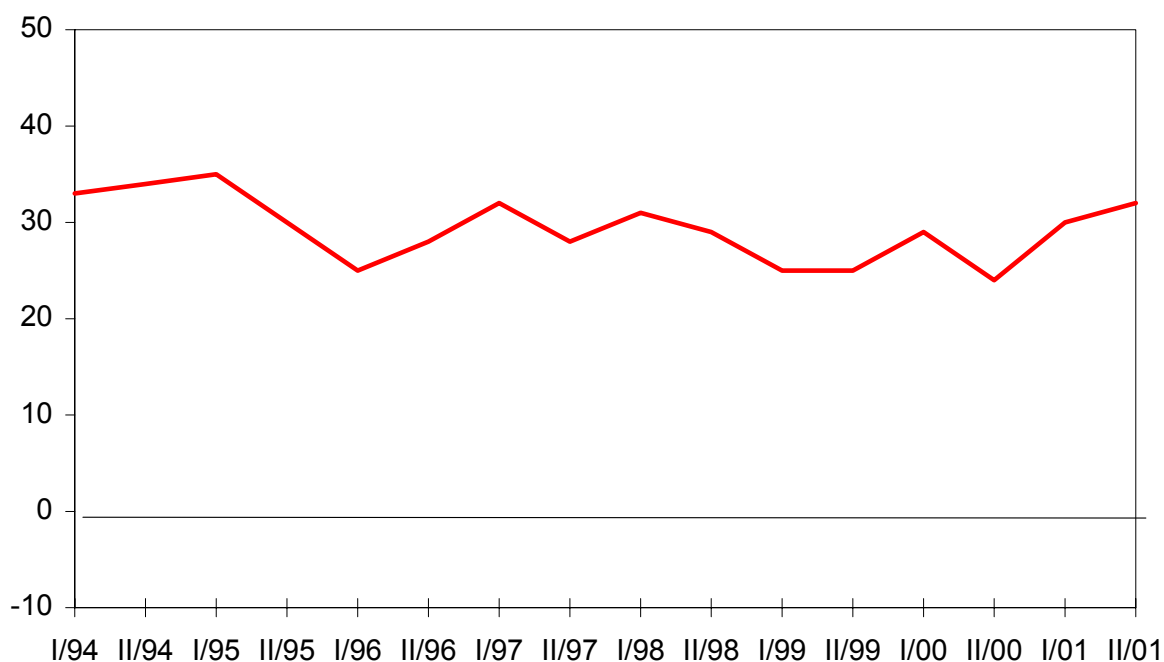
Taulukko 9: Odotukset vakavaraisuuden muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Paranee	Pysyy ennallaan	Heikkenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	36	60	4	32
Teollisuus	39	57	4	35
Rakentaminen	24	69	7	18
Palvelut	36	61	3	33
Kauppa	40	56	4	36

Saldoluku on laskettu paranee ja heikkenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Myönteisten kasvuodotusten seurauksena yritysten vakavaraisuusodotukset olivat edelleen hyvät, rakennusalalla tapahtunutta heikentymistä lukuun ottamatta. Kolmasosassa pk-yrityksistä vakavaraisuuden odotettiin edelleen kohoavan ja vakavaraisuuden heikkenemistä odottavien osuus oli hyvin vähäinen. Kasvuhakuisten ja nuorten yritysten vakavaraisuuden odotettiin kohoavan muita laajemmin.

Kuvio 11: Vakavaraisuuden muutosodotukset

10 Tuotekehitys

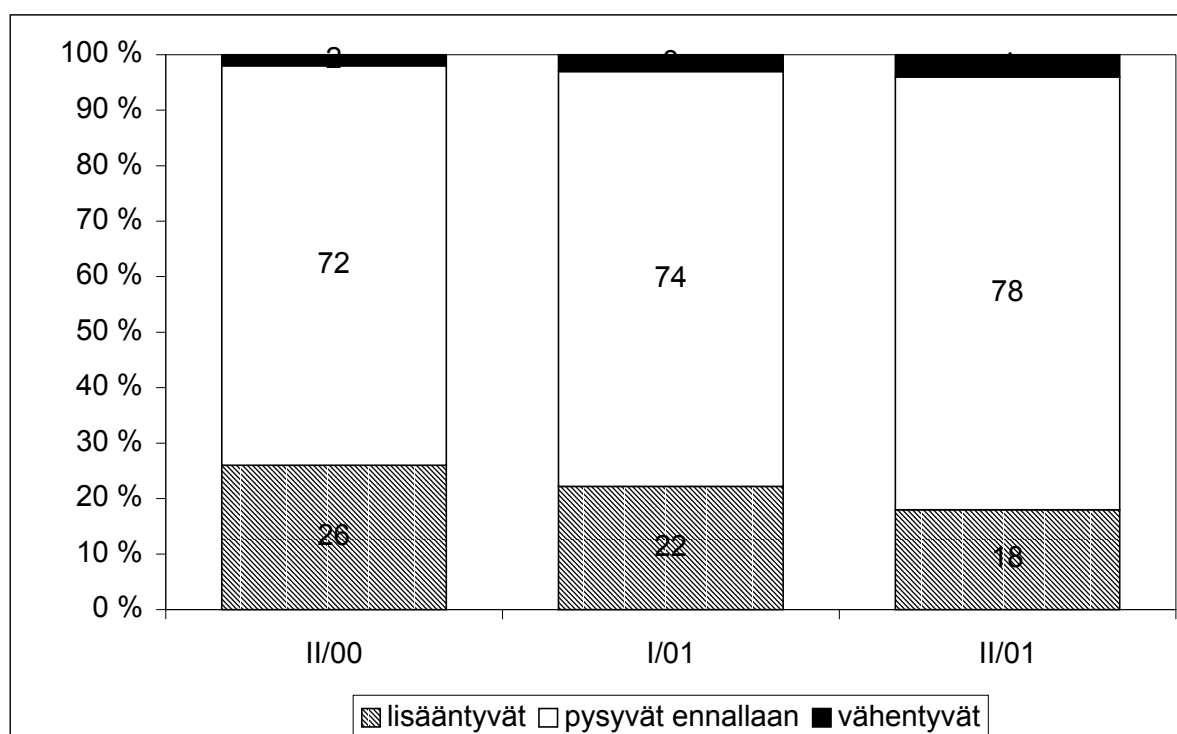
Taulukko 10: Odotukset tuotekehityspanosten muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Lisääntyvät	Pysyvät ennallaan	Vähentyvät	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	18	78	4	14
Teollisuus	26	70	4	22
Rakentaminen	7	87	6	1
Palvelut	23	74	3	20
Kauppa	12	86	2	10

Saldoluku on laskettu lisääntyvät ja vähentyvät -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Pk-yritysten tuotekehityspanostukset lisääntyvät seuraavien 12 kuukauden aikana, tosin hieman edellisiä kyselyjä suppeammin. Toimialojen välillä on eroja siten, että rakentamisessa ja kaupassa tuotekehityspanostusten kasvuodotukset ovat muita heikommät. Sen sijaan yrityskoon suhteen ei ollut eroja tuotekehityspanosten muutoksessa. Kasvuhakuiset ja uudet yritykset tulevat panostamaan tuotekehitykseen selvästi muita enemmän.

Kuvio 12: Tuotekehityspanosten muutosodotukset

11 Investoinnit

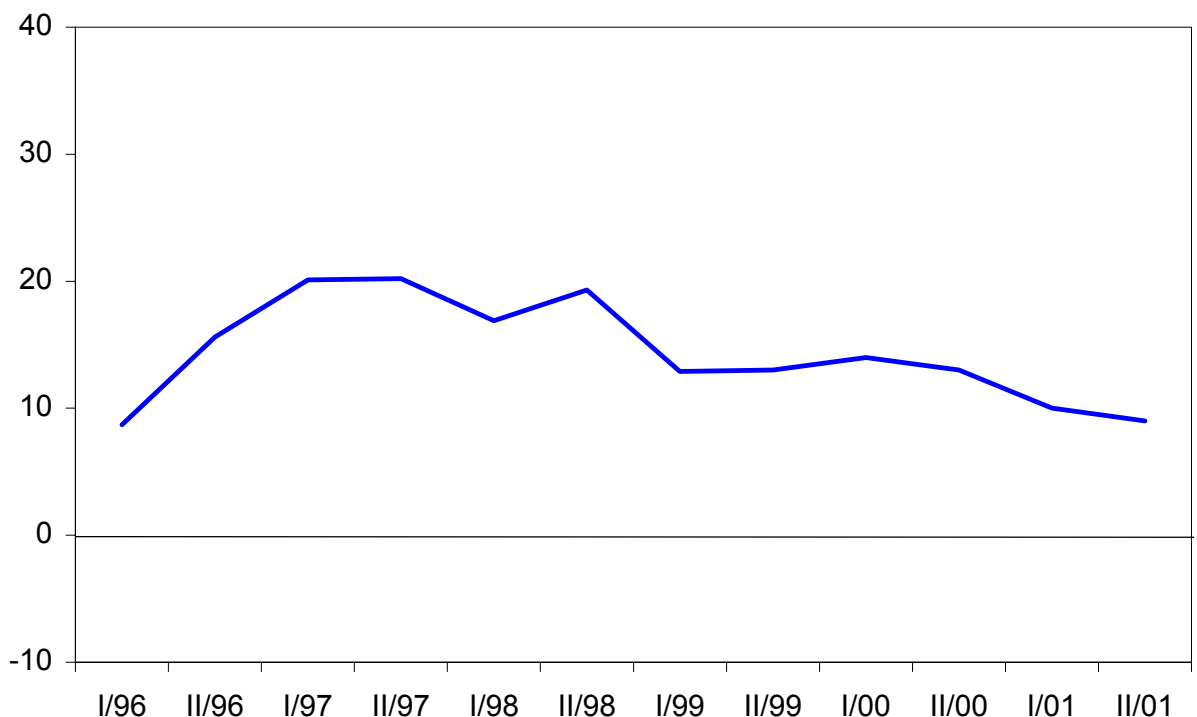
Taulukko 11: Odotukset investointien määrän muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Lisääntyvät %	Pysyvät ennallaan %	Vähentyvät %	Saldoluku %
Kaikki yritykset	22	65	13	9
Teollisuus	23	63	14	9
Rakentaminen	18	66	15	3
Palvelut	24	64	12	12
Kauppa	20	69	11	9

Saldoluku on laskettu lisääntyvät ja vähentyvät -vastausten prosentiosuuksien erotuksena.

Yritysten investointiodotukset seuraaville 12 kuukaudelle olivat tässä kyselyssä hieman alhaisemmat kuin edellisissä kyselyissä, mutta edelleen selvästi myönteiset. Kaksi vastaajaa kolmesta arvioi pitävänsä investoinnit nykytasolla ja runsas viidesosa ennakoி investointien lisääntyvän seuraavan vuoden aikana. Rakennusalaalla investointiodotukset olivat muita toimialoja vaatimattomammat. Yrityskoon suhteen investointiodotuksissa ei ollut eroja, mutta kasvuhakuiset yritykset tulevat investoimaan selvästi laajemmin kuin muut.

Kuvio 13: Investointiodotukset

12 Vienti

Taulukko 12: Odotukset viennin muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

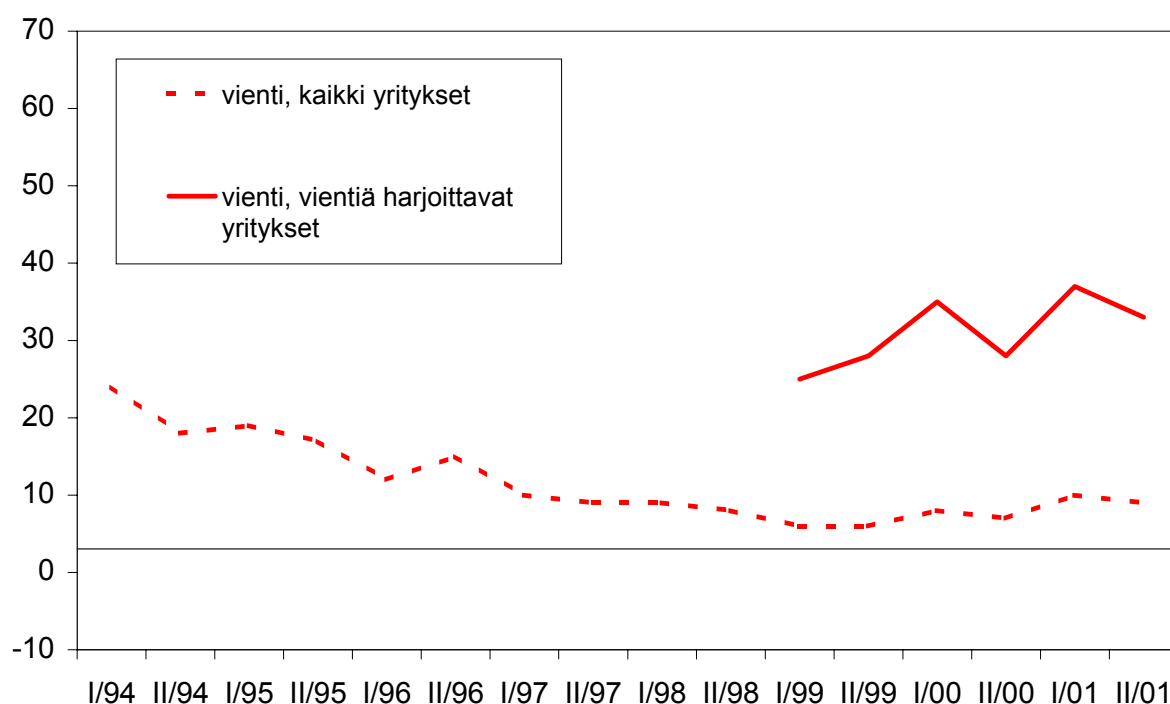
	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku %
Kaikki yritykset	10	89	1	9
Teollisuus	24	74	2	22
Rakentaminen	5	94	1	4
Palvelut	8	91	1	7
Kauppa	8	91	1	7

Saldoluku on laskettu kasvaa ja pienenee -vastausten prosentiosuuksien erotuksena.

Verraten heikkona pysyneen euron myötä vientiodotukset seuraaville 12 kuukaudelle olivat edelleen myönteiset, huolimatta maailmantalouden hidastumisen vaikutuksista vientikysyntäämme. Kaikilla toimialoilla vientiodotukset olivat suunnilleen viime kevään tasolla.

Kaikkia pk-yrityksiä koskevia saldolukuja tulkittaessa on huomattava, että kolmella neljäsosalla yrityksistä ei ole vientiä. Vientiä harjoittavien yritysten vientiodotusten saldoluku oli tässä kyselyssä +33, mikä ennakoi pk-yritysten viennin kasvavan edelleen talven yli. Kasvuhakuisilla yrityksillä oli selvästi myönteisemmät vientiodotukset kuin muilla.

Kuvio 14: Vientiodotukset

13 Tuonti

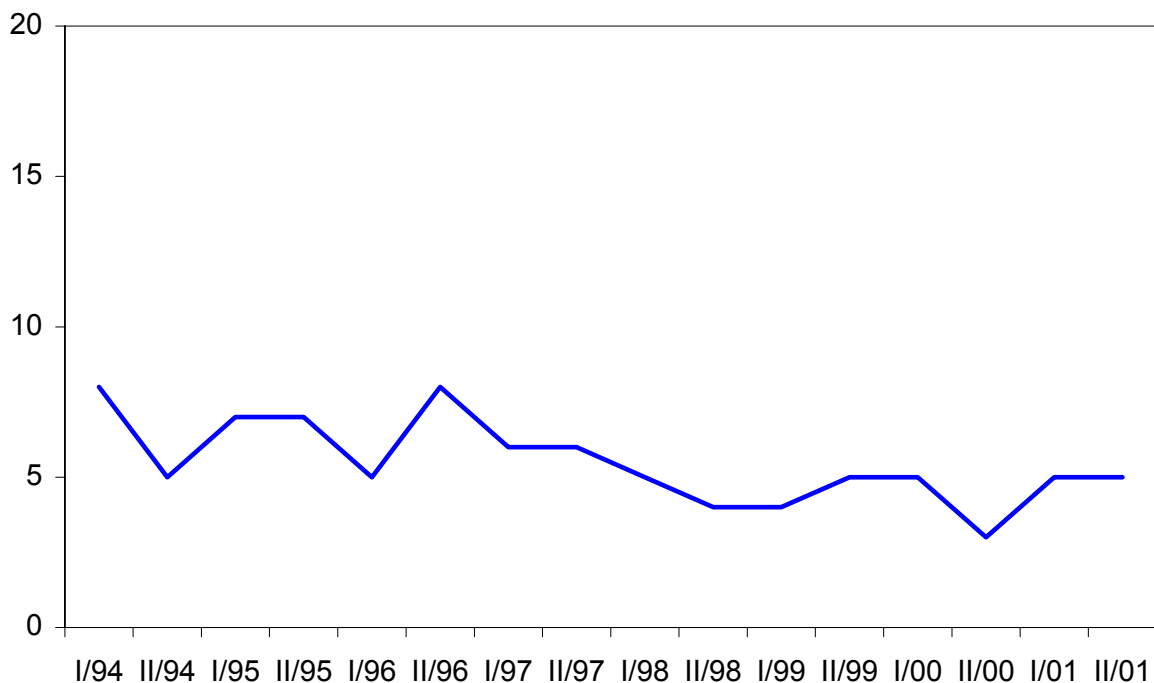
Taulukko 13: Odotukset tuonnin muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Kasvaa	Pysyy ennallaan	Pienenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	6	93	1	5
Teollisuus	11	87	2	9
Rakentaminen	4	95	1	3
Palvelut	2	97	1	1
Kauppa	13	86	1	12

Saldoluku on laskettu kasvaa ja pienenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Pk-yritysten tuontiodotukset pysyivät vakaina. Tulokset on esitetty kaikkien pk-yritysten keskiarvona, mikä selittää tuonnin muuttumattomuutta ennakoivien suuren osuuden. Tuontia harjoittavilla yrityksillä muutoksia on enemmän. Kevään kyselyyn verrattuna merkittävin muutos on se, että kaupan tuontiodotukset ovat nyt toimialoista myönteisimmät. Tuontiodotusten saldoluku on sitä suurempi, mitä isommasta tai kasvuhakuisemmasta yrityksestä on kyse.

Kuvio 15: Tuontiodotukset

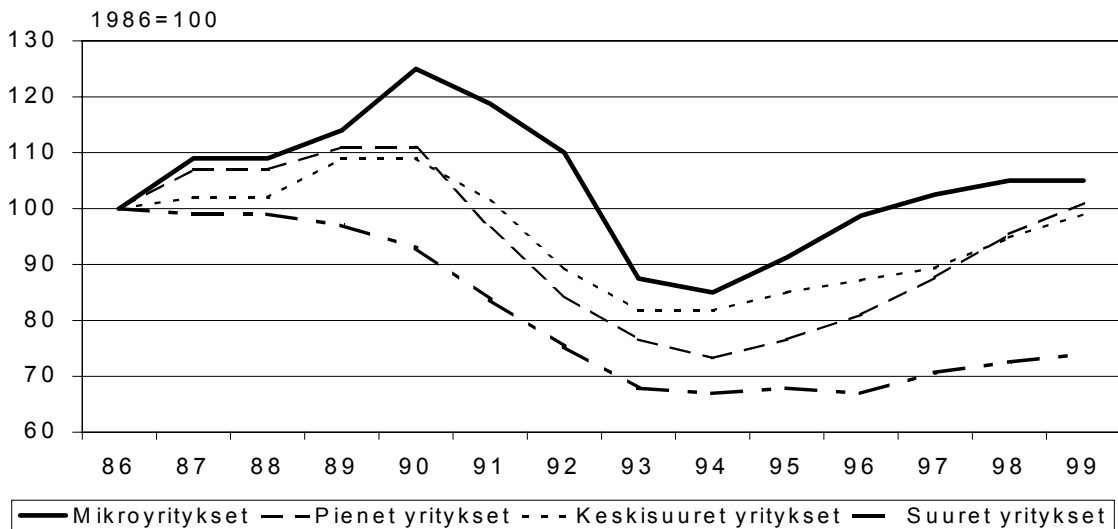
14 Pk-yritykset kansantaloudessa¹

Suomessa oli vuonna 1999 noin 220 000 yritystä. Näistä alle 10 henkilöä työllistävien mikroyritysten osuus oli 93,1 prosenttia. Alle 250 henkilöä työllistäviä pk-yrityksiä oli 99,8 prosenttia. Palvelualoilla toimi yli 35 prosenttia yrityksistä ja kaupassa runsaat 22 prosenttia. Teollisuus- ja rakennusalan osuus oli noin 12 prosenttia yrityksistä.

Suomalaisten yritysten liikevaihto oli vuonna 1999 noin 1 339 miljoonaa markkaa. Mikroyritysten osuus liikevaihdosta oli noin 18 prosenttia. Pk-yritysten liikevaihto-osuus oli kaikkiaan noin 52 prosenttia.

Suomalaiset yksityisen sektorin voittoa tavoittelevat yritykset työllistivät vuonna 1999 1,268 miljoonaa työntekijää, maataloutta lukuun ottamatta. Mikroyritysten osuus työllisten määrästä oli 25 prosenttia. Pk-yritysten osuus oli 60 prosenttia. Vuodesta 1994 pk-yritysten työllisyysosuus on kasvanut 3 prosenttiyksikköä.

Kuvio 16: Työllisten määrän muutos eri kokoisissa yrityksissä (1986=100)

Mikroyritysten ja 10-49 henkilöä työllistävien pienten yritysten työllisyys on parantunut vuoden 1994 jälkeen kaikkein nopeimmin, yhteensä noin 30 prosenttia. Yli 250 henkilöä työllistävissä suurissa yrityksissä työllisyys on alkanut parantua vuonna 1997. Jos otetaan huomioon julkisten liikelaitosten yhtiöittäminen vaikutus, suuret yritykset työllistivät vuonna 1998 suunnilleen yhtä paljon kuin vuonna 1993.

¹ Lähteet: Pk-yritykset kansantaloudessa, KTM tutkimuksia ja raportteja 3/2000. Suomen Yritykset, Tilastokeskus.

Teollisuudessa pk-yritysten työllisyysosuus on noin 45 prosenttia. Rakentamisessa se on 80 prosenttia, kaupassa 69 prosenttia ja palvelualoilla noin 62 %.

15 Pk-yritysten asema kansantaloudessa

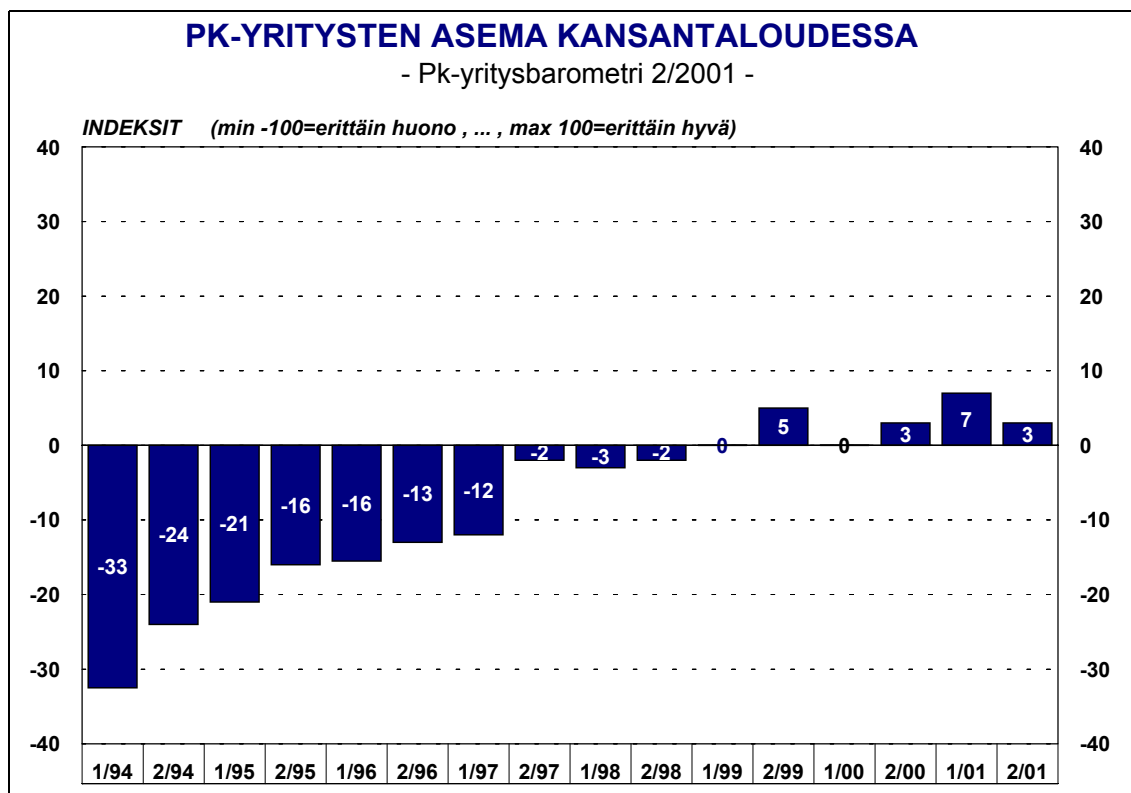
Hieman yli neljännes haastatelluista pk-yrityksistä piti pk-yritysten asemaa kansantaloudessa hyvänä ja kuudesosa huonona. Kehitystä kuvaavia indeksejä tarkastelemalla voidaan havaita, että tulokset ovat parantuneet selvästi vuodesta 1994. Tosin asema kansantaloudessa on hieman heikentynyt viime keväästä indeksillä mitattuna. Alla olevasta taulukosta nähdään painokertoimet, joilla yritysten asemaa koskevat näkemykset on koottu kokonaisindeksiksi. Indeksi voi siis saada arvon väliltä -100,...,+100.

Taulukko 14: Pk-yritysten asemaa kansantaloudessa kuvaavaa indeksiä laskettaessa käytetyt painokertoimet

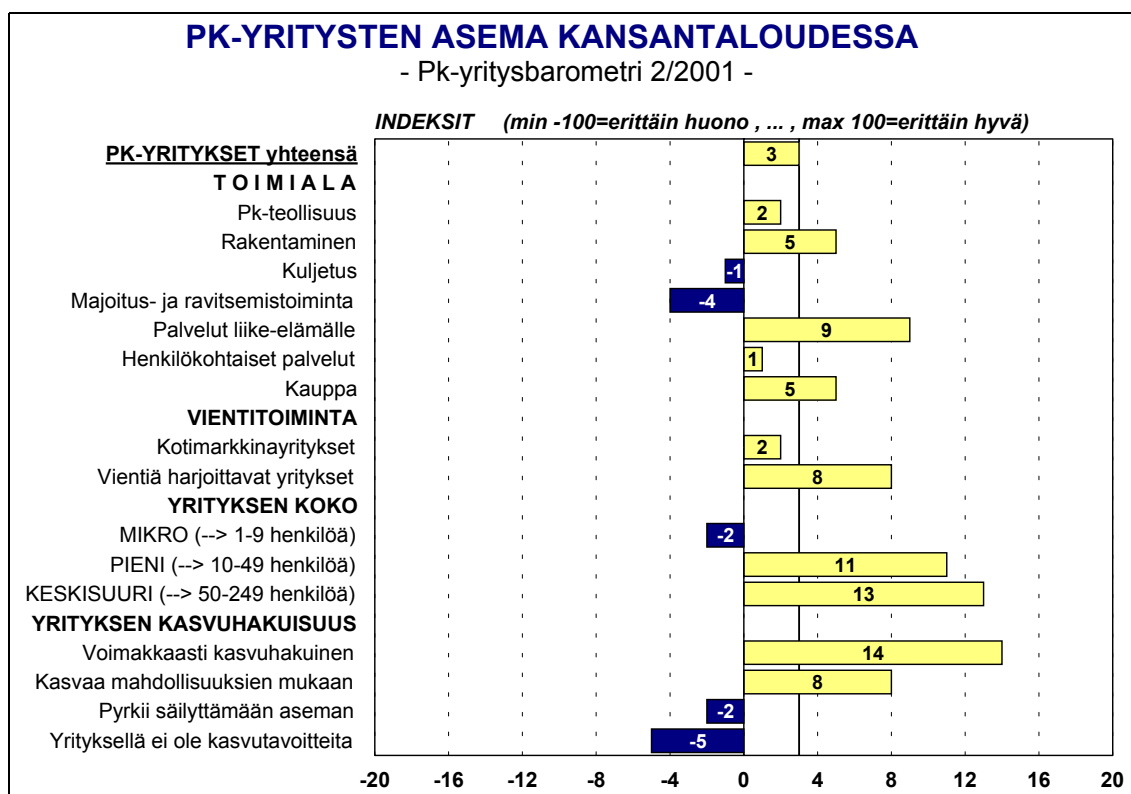
	Erittäin hyvä	Melko hyvä	Kohtalainen	Melko huono	Erittäin huono
Painokerroin	+100	+50	0	-50	-100

Huonoimpana asemansa kansantaloudessa kokevat majoitus- ja ravitsemisalán sekä kuljetusalán pk-yritykset, parhaimpana puolestaan palveluja liike-elämälle tuottavat yritykset. Vientiä harjoittavien keskuudessa asema koetaan kotimarkkinavetoisia yrityksiä paremmaksi. Yrityskoon mukaan tarkasteltuna mikroyritykset kokevat asemansa huonommaksi kuin suuremmat pk-yritykset. Voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset pitävät pk-yritysten asemaa kansantaloudessa parempana kuin muut yritykset (painotettu indeksi +14).

Kuvio 17: Pk-yritysten asema kansantaloudessa jaksosta 1/94 alkaen, indeksiluvut

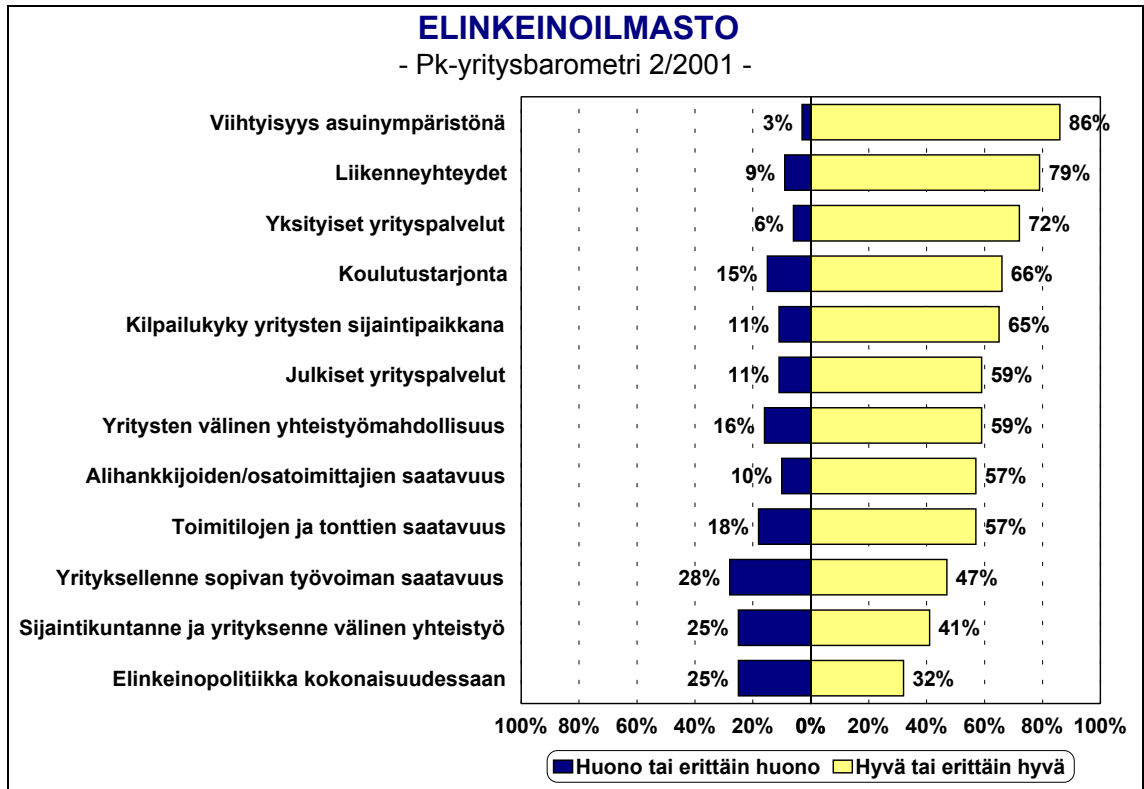

Kuvio 18: Pk-yritysten asema kansantaloudessa

16 Elinkeinoilmasto

Kuvio 19: Pk-yritysten elinkeinoilmasto jaksolla 2/2001

Pk-yritykset ovat yleensä melko tyytyväisiä yrityksensä sijaintialueeseen. Suhteellisesti parhaina osatekijöinä koetaan yrityksen sijaintialueen viihtyisyys asuinympäristönä ja liikenneyhteydet – huonoimpina yritykselle sopivan työvoiman saatavuus, sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö sekä sijaintikunnan elinkeinopolitiikka.

Edelliseen kyselyyn verrattuna on pk-yritysten elinkeinoilmasto kehittynyt myönteisempään suuntaan. Erityisesti alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuuteen sekä julkisiin ja yksityisiin yrityspalveluihin ollaan edellistä kyselyä tyytyväisempiä.

Elinkeinoilmasto kokonaisuutena koetaan suhteellisesti parhaimmaksi kuljetusalalla, palveluja liike-elämälle tuottavien yritysten ja henkilökohtaisia palveluja tuottavien yritysten keskuudessa ja huonoimmaksi rakennusalan pk-yritysten keskuudessa. Yritysten vientitoiminnan mukaan tarkasteltuna tuloksissa ei ole eroa, mutta yritys-koon mukaan mikroyritykset pitävät elinkeinoilmastoa kokonaisuutena hieman heikompana kuin suuremmat yritykset. Voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset pitävät elinkeinoilmastoa parempana kuin muut pk-yritykset.

17 Pk-yritysten markkinat

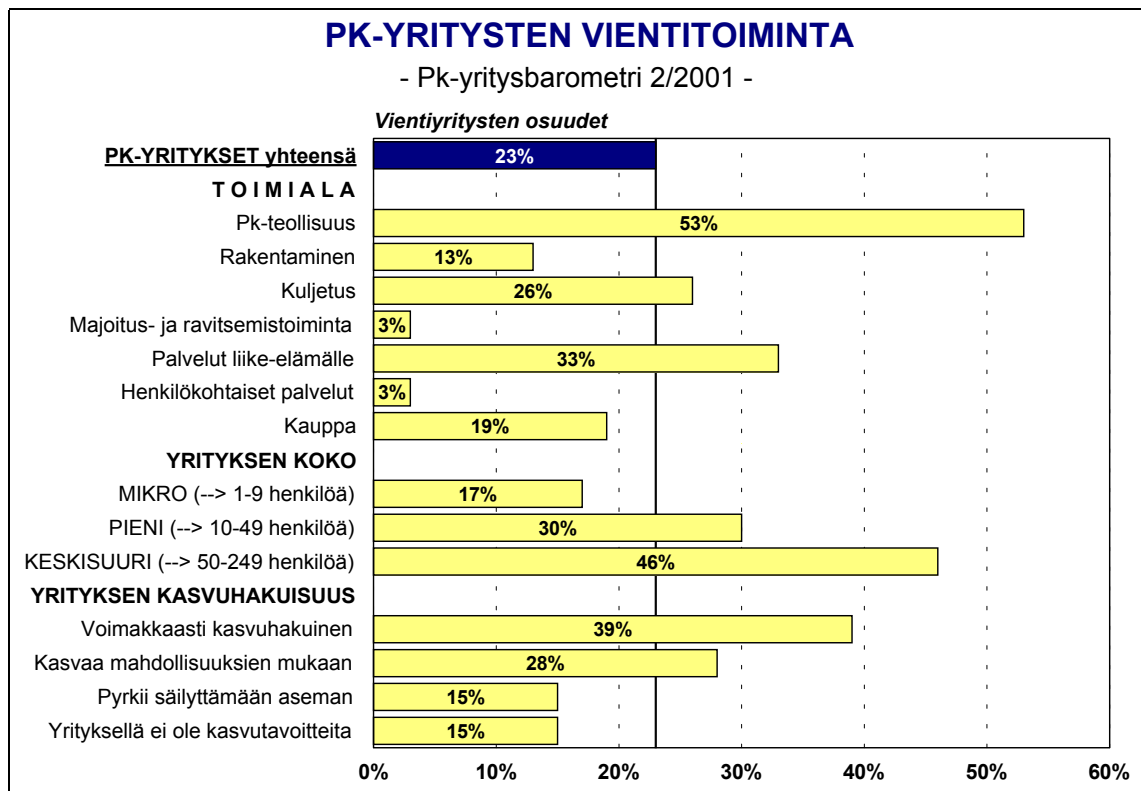
Pk-yritysten keskeisimmät markkina-alueet painottuvat kotimaahan. Tilanne ei ole muuttunut viimeisten vuosien aikana. Ulkomaat (vienti) on keskeisimpänä markkina-alueena 4 % pk-yrityksistä. Pk-teollisuuden yrityksistä 13 prosentilla ja kuljetusalan yrityksistä 10 prosentilla keskeisimpänä markkina-alueena on ulkomaat.

Keskisuurten ja voimakkaasti kasvuhaluisten yritysten keskeisimmät markkina-alueet painottuvat muita yrityksiä selkeästi enemmän ulkomaihin. Joka seitsemäs keskisuuri ja joka yhdeksäs voimakkaasti kasvuhakuinen pk-yritys pitää keskeisimpänä alueenaan ulkomaita.

Joka neljännen pk-yrityksen tuotteita viedään ulkomaille joko suoraan tai osana jonkin toisen kotimaisen yrityksen tuotekokonaisuutta. Vientiyritysten suhteellisessa määrässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia sitten vuoden 1997.

Vientiä harjoittavien pk-yritysten määrä vaihtelee majoitus- ja ravitsemustoimintaa harjoittavien ja henkilökohtaisia palveluja tuottavien yritysten 3 prosentista pk-teollisuuden 53 prosenttiin. Vientiä harjoittavien yritysten suhteellinen osuus kasvaa selvästi yritys-koon kasvaessa; alle 10 henkeä työllistävästä pk-yrityksistä kuudesosalla, 10-49 henkeä työllistävästä lähes kolmasosalla ja yli 50 henkeä työllistävästä miltei puolella on vientitoimintaa. Voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä vientiä harjoitti noin 40 % eli selvästi muita yrityksiä useampi.

Kuvio 20: Vientiyritysten osuus

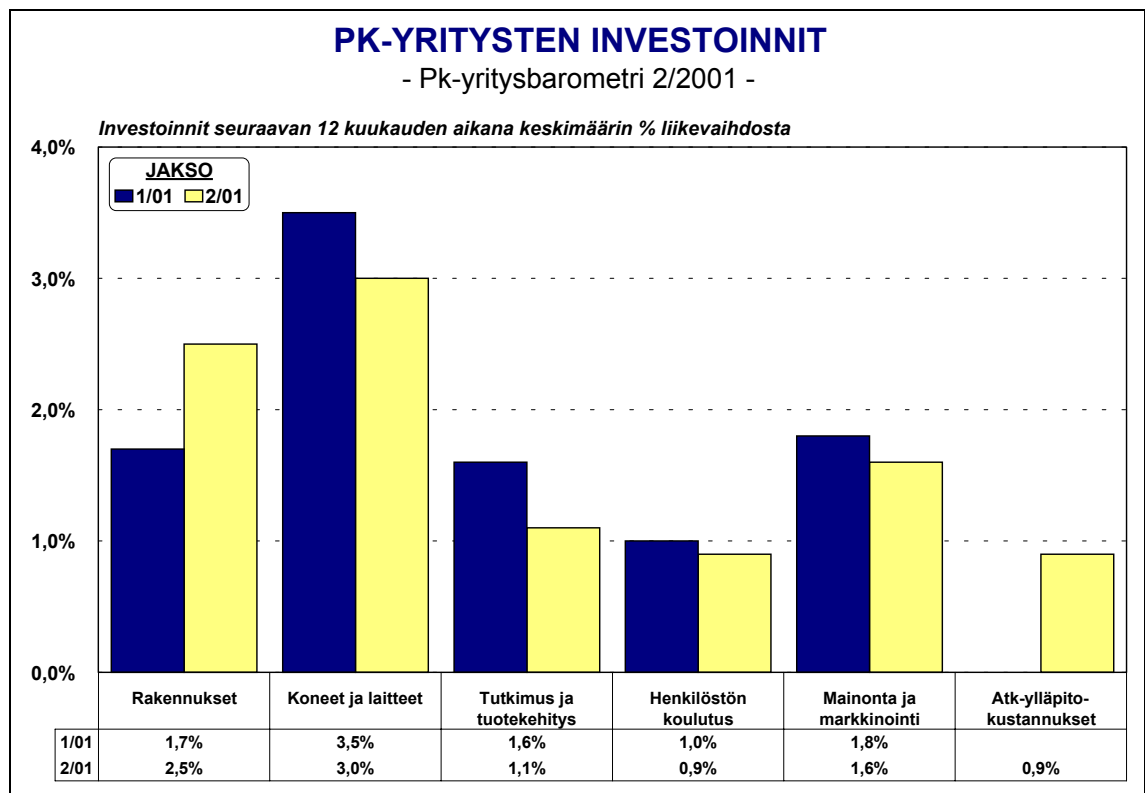

18 Pk-yritysten tuotantokapasiteetti ja investoinnit

Vuosittainen keskimääräinen kapasiteetin käyttöaste ei ole oleellisesti muuttunut viime vuosien aikana. Pk-teollisuuden yrityksillä on tuotantokapasiteetissaan ollut nähtävissä selkeä kausivaihtelu kapasiteetin käyttöasteen ollessa syyskauden alkaessa säännöllisesti suurempi kuin vuoden alussa. Jaksolla 2/2001 näkyy ylikäytön osalta sama vaihtelu. Alikäytössä on nyt suurempi osuus tuotantokapasiteetista kuin vastaavilla jaksoilla aiemmin. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten kapasiteetti on hieman keskimääräistä enemmän alikäytössä.

Kuvio 21: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana

Pk-yritykset investoivat seuraavan 12 kuukauden aikana eniten koneisiin ja laitteisiin, joihin investoidaan keskimäärin 3,0 prosenttia liikevaihdosta seuraavan 12 kuukauden aikana. Rakennuksiin investoidaan 2,5, mainontaan ja markkinointiin 1,6 sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen 1,1 prosenttia liikevaihdosta seuraavan 12 kuukauden aikana. Henkilöstön koulutukseen sekä atk-ylläpitokustannuksiin investoidaan 0,9 prosenttia liikevaihdosta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Toimialoista rakennuksiin investoi eniten suhteessa liikevaihtoon henkilökohtaisia palveluita tuottavat yritykset ja kuljetusala investoi eniten koneisiin ja laitteisiin. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä henkilöstön koulutukseen investoivat eniten palveluita liike-elämälle tuottavat pk-yritykset. Henkilökohtaisia palveluja tuottavat yritykset investoivat eniten mainontaan ja markkinointiin seuraavan 12 kuukauden

aikana. Atk-ylläpitokustannukset ovat seuraavan 12 kuukauden aikana suurimmat palveluita liike-elämälle tuottavilla yrityksillä. Vientirytykset investoivat kotimarkkinayrityksiä enemmän ja keskiuuret yritykset investoivat jonkin verran enemmän kuin pienet ja mikroyritykset.

Voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset investoivat suhteessa liikevaihtoon huomattavasti enemmän rakennuksiin, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä myös markkinointiin kuin pk-yritykset keskimäärin. Niiden T&K-investoinnit ovat yli kaksinkertaiset suhteessa liikevaihtoon (2,7 %) ja markkinointi-investoinnit kaksinkertaiset (3,0 %) kuin pk-yrityksillä keskimäärin.

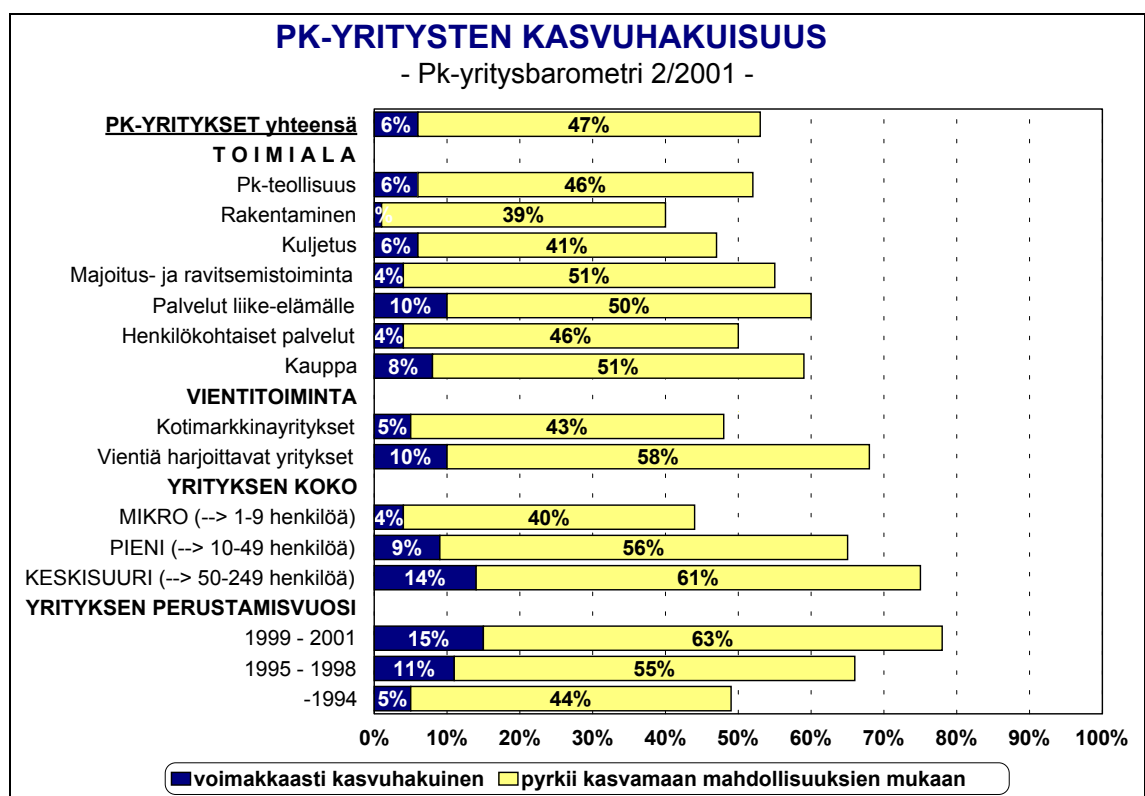
19 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Pk-yrityksistä 6 prosenttia on voimakkaasti kasvuhakuisia ja alle puolet pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan. Voimakkaasti kasvuhakuisten osuus on pienentynyt vuoden 2000 syksystä, jolloin voimakkaasti kasvuhakuisia yrityksiä oli 9 prosenttia kaikista pk-yrityksistä. Mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus on laskenut, kun taas asemansa säilyttämään pyrkivien osuus on kasvanut. Nuoremmat yritykset ovat kasvuhakuisempia kuin vanhemmat.

Taulukko 15: Kasvuhakuisuus yrityksen perustamisvuoden mukaan

	Kaikki yritykset, %	Vuosina 1999-01 perustetut, %	Vuosina 1995-98 perustetut, %	Ennen vuotta -95 perustetut, %
Voimakkaasti kasvuhakuinen	6	15	11	5
Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	47	63	55	44
Säilyä nykyisellään	39	21	28	42
Ei kasvutavoitteita	8	1	6	9

Kuvio 22: Pk-yritysten kasvuhakuisuus

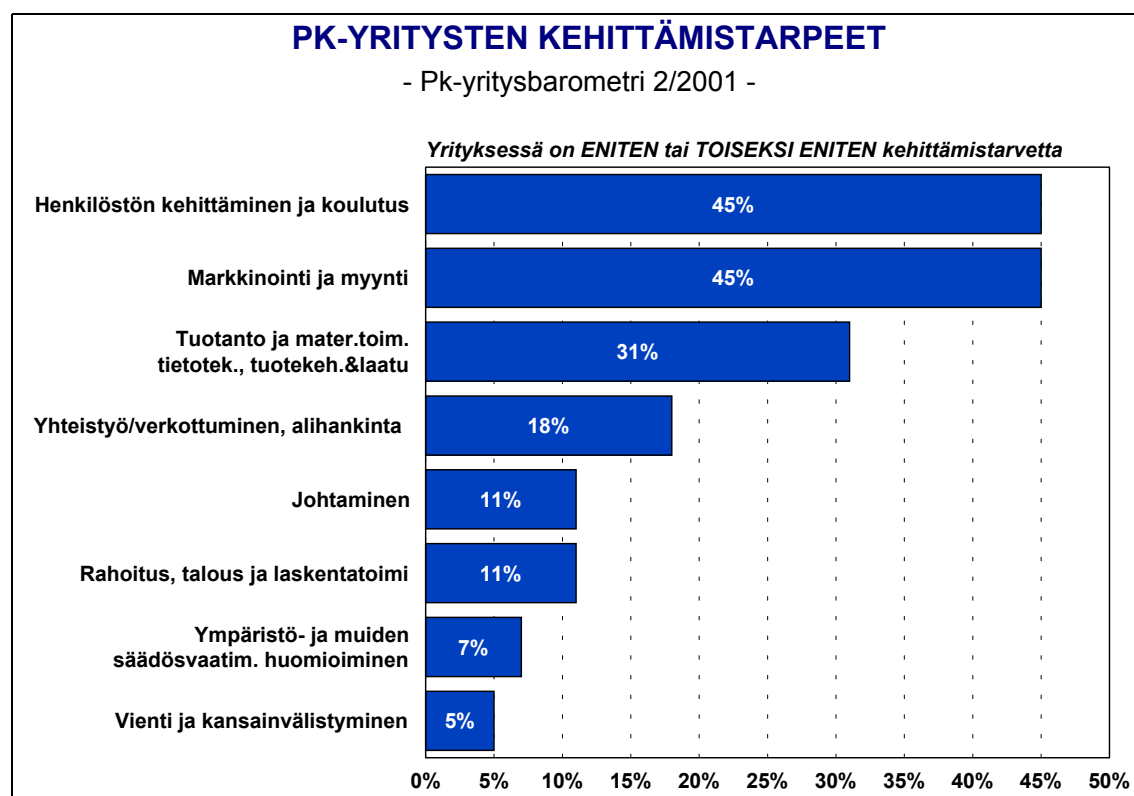
Toimialoittain tarkasteltuna voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on eniten palveluja liike-elämälle tuottavissa yrityksissä ja kaupanalalla. Suhteellisesti vähiten voimakkaasti kasvuhakuisia yrityksiä on rakennusalaalla. Vientiä harjoittavat yritykset ovat kasvuhakuisempia kuin kotimarkkinavetoiset yritykset. Yrityskoon mukaan tarkasteltuna yrityksen kasvuhakuisuus lisääntyy yrityskoon kasvaessa.

20 Pk-yritysten kehittäminen

Pk-yrityksillä on selvästi eniten kehittämistarvetta henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa sekä markkinoinnissa ja myynnissä. Kevästä 1998 lähtien johtamiseen, henkilöstön kehittämiseen, verkottumiseen ja ympäristökysymyksiin liittyvät kehittämistarpeet ovat kasvaneet. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten suurin kehittämistarve on muita yrityksiä useammin vienti ja kansainvälistyminen.

Kysyttäessä millä osa-alueilla pk-yrityksillä on eniten tai toiseksi eniten kehittämistarvetta, ovat kysytyt tekijät lähes samassa järjestyksessä. Ainoastaan ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa nousee vientiin ja kansainvälistymiseen liittyvien tekijöiden edelle.

Kuvio 23: Pk-yritysten kehittämistarpeet

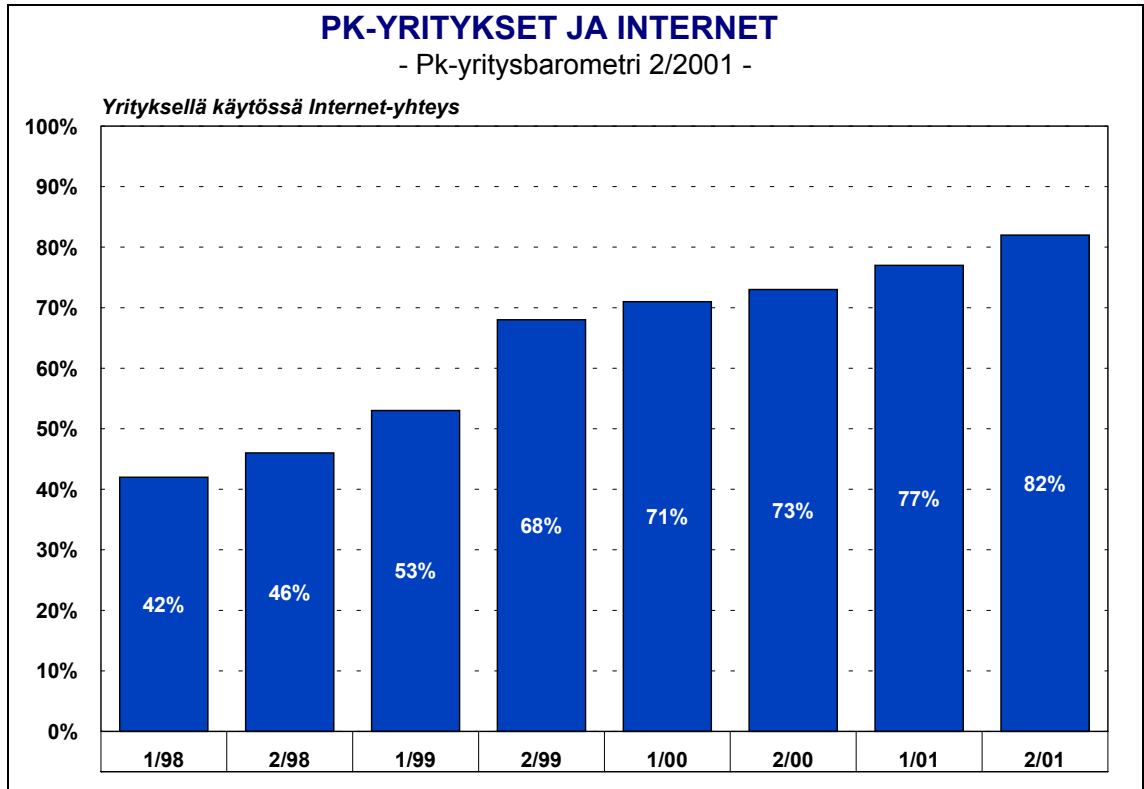

Taulukko 16: Pk-yritysten kehittämistarpeet, kaikki yritykset

Eniten kehittämistarvetta, %	1/98	2/98	1/99	2/99	1/00	2/00	1/01	2/01
Johtaminen	2	3	2	3	4	3	5	6
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	7	13	19	27	30	28	29	28
Markkinointi ja myynti	26	27	35	28	31	26	26	28
Vienti ja kansainvälistyminen	3	2	2	2	3	2	3	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	3	7	4	4	5	5	6	5
Tuot. ja mat.toiminn., tietotekn., tuotekeh. ja laatu	-	-	-	-	13	16	14	14
Yhteistyö/verkottuminen ja alihankinta	1	1	3	3	6	8	9	8
Ympäristökysymykset	0	0	1	1	1	2	2	3
Muut	0	0	1	0	1	1	2	0

21 Pk-yritysten internet-yhteydet ja www-sivut

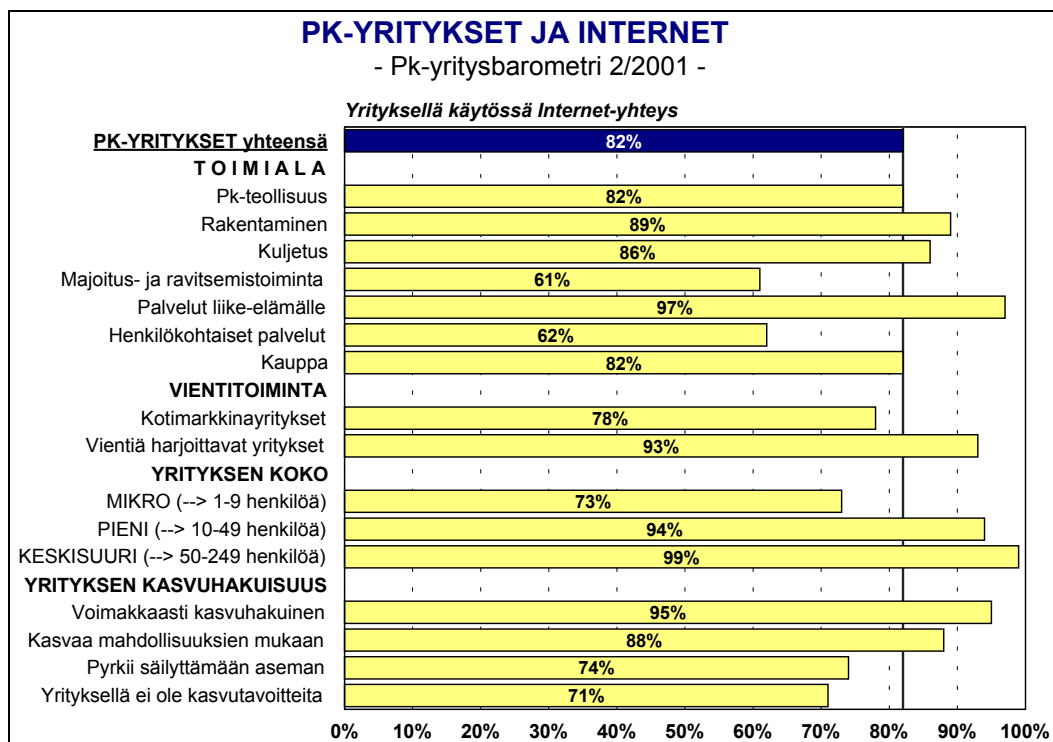
Kuvio 24: Pk-yritysten internet-yhteyksien kehitys

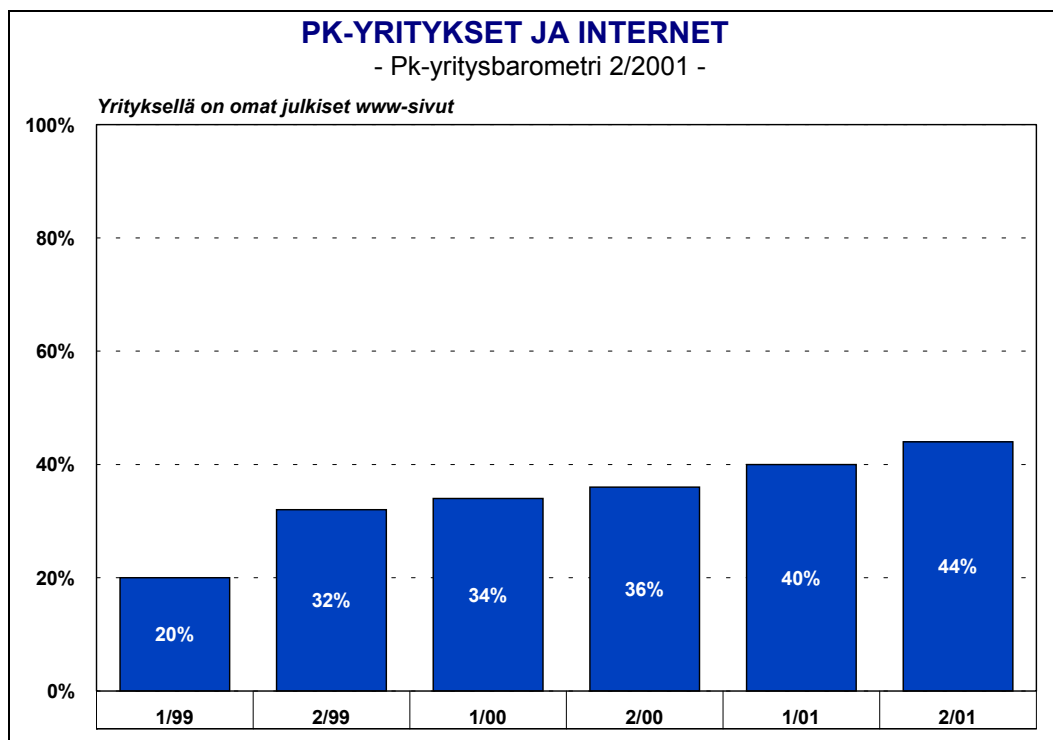
Kahdeksalla kymmenestä pk-yrityksestä on käytössä internet-yhteys. Yhteyden omaavien yritysten määrä on kasvanut vuoden 1999 toisesta puoliskosta lähtien 14 prosenttiyksikköä. Kasvuhakuisilla pk-yrityksillä (95 %) on yleisemmin internet-yhteys kuin muilla yrityksillä.

Internet-yhteydet omaavien yritysten suhteellinen osuus vaihtelee majoitus- ja ravitsemisalalla 61 prosentista liike-elämää palvelevien yritysten 97 prosenttiin. Pelkästään kotimarkkinoilla toimivista yrityksistä internet-yhteys oli 78 prosentilla ja vientitoimintaa harjoittavista yrityksistä 93 prosentilla. Internet yhteydet yleistyivät selvästi yritysuskoon kasvaessa; mikroyrityksistä internet-yhteys oli 73%, pienistä 94% ja keskisuurista jo lähes kaikilla (99%).

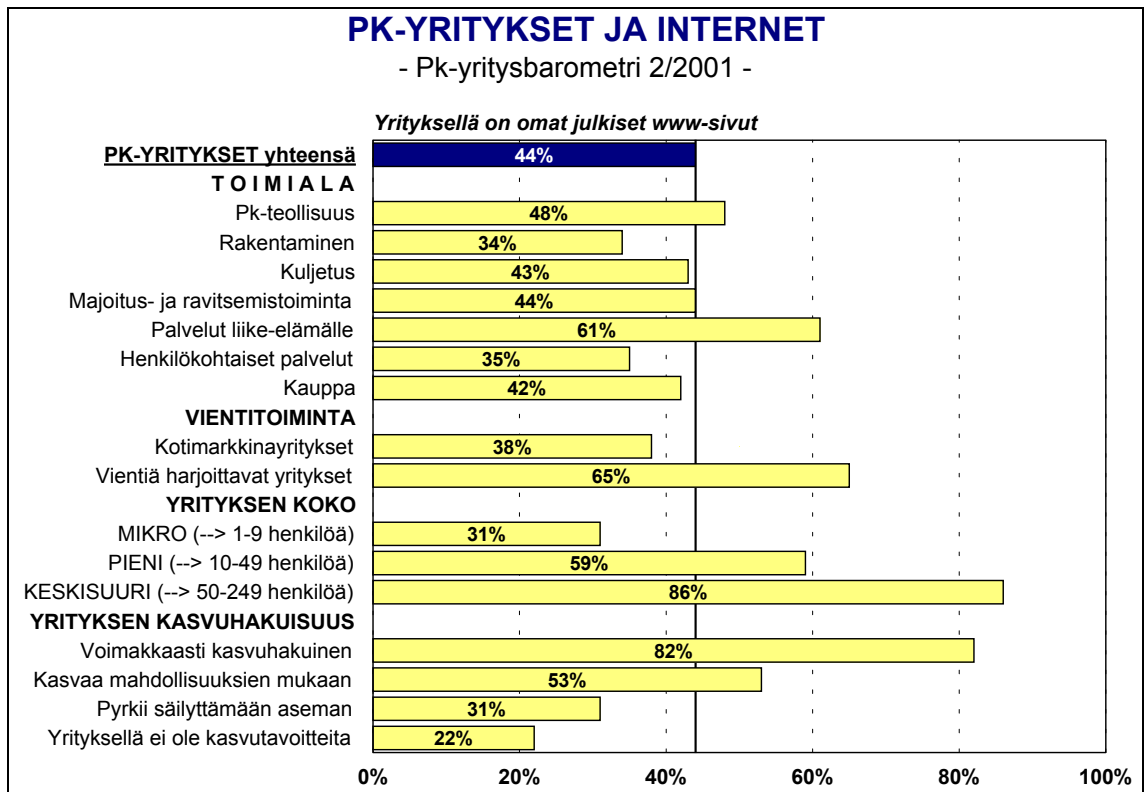
Kuvio 25: Pk-yritysten internet-yhteydet yrityksen toimialan, vientitoiminnan, kokoluokan ja kasvuhakuisuuden mukaan

Kuvio 26: Omien julkisten www-sivujen osuuden kehitys pk-yrityksillä

Kuvio 27: Pk-yritysten omat julkiset www-sivut

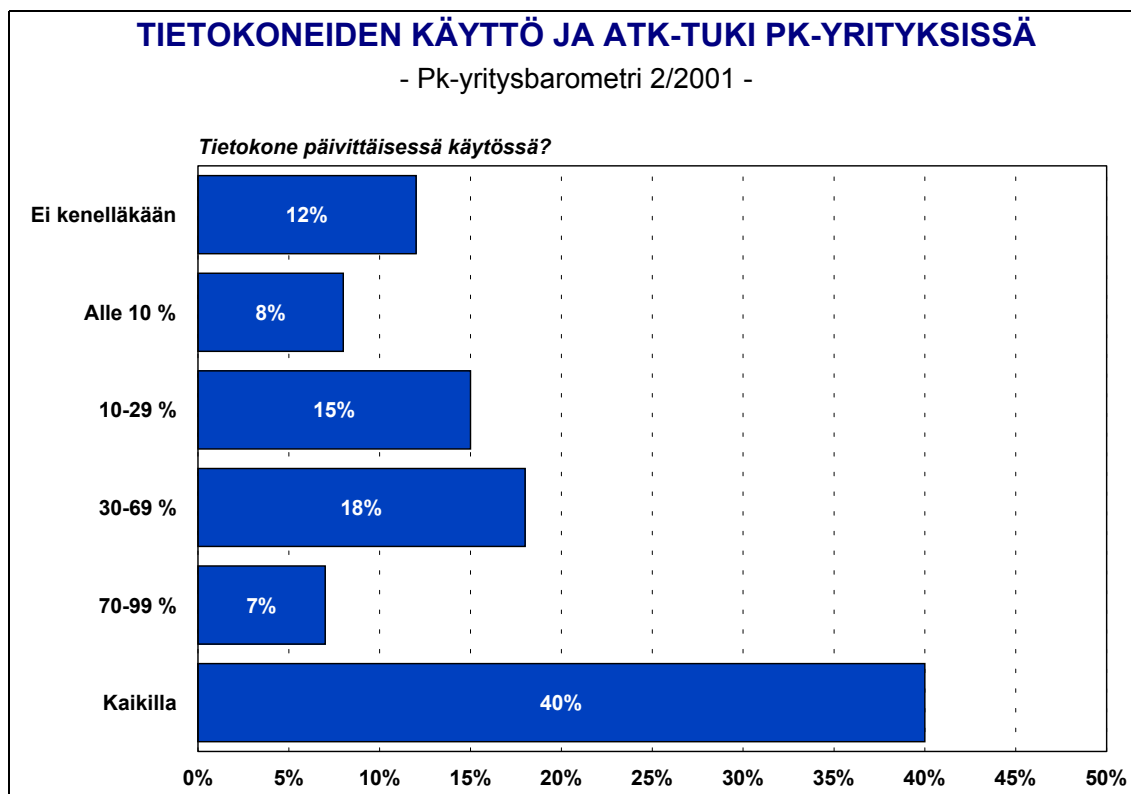

Yli neljällä kymmenestä (44 %) pk-yrityksellä on omat julkiset www-sivut. Julkisia www-sivuja on suhteellisesti selvästi eniten palveluja liike-elämälle tuottavilla pk-yrityksillä. Vientiä harjoittavista pk-yrityksistä julkiset www-sivut on kahdella kolmesta (65 %) ja pelkästään kotimarkkinoilla toimivistakin pk-yrityksistä lähes joka neljännellä (38 %). Yrityskoon mukaan tarkasteltuna julkiset www-sivut yleistyvät yrityksen koon kasvaessa: mikroyrityksistä 31 prosentilla on www-sivut, pienistä 59 prosentilla ja keskisuurista 86 prosentilla.

Voimakkaasti kasvuhakuisista pk-yrityksistä kahdeksalla kymmenestä (82 %) on omat julkiset www-sivut.

22 Tietokoneiden käyttö ja atk-tuki pk-yrityksissä

Kuvio 28: Tietokoneiden käyttö pk-yrityksissä

Tietokone on päivittäisessä käytössä kaikilla työntekijöillä neljässä kymmenestä pk-yrityksestä. Vastaavasti tietokone ei ole päivittäisessä käytössä kenelläkään henkilöstöstä yhdessä kymmenestä yrityksestä. Kahdeksassa kymmenestä palveluja liike-elämälle tuottavassa pk-yrityksessä on tietokone päivittäisessä käytössä kaikilla työntekijöillä.

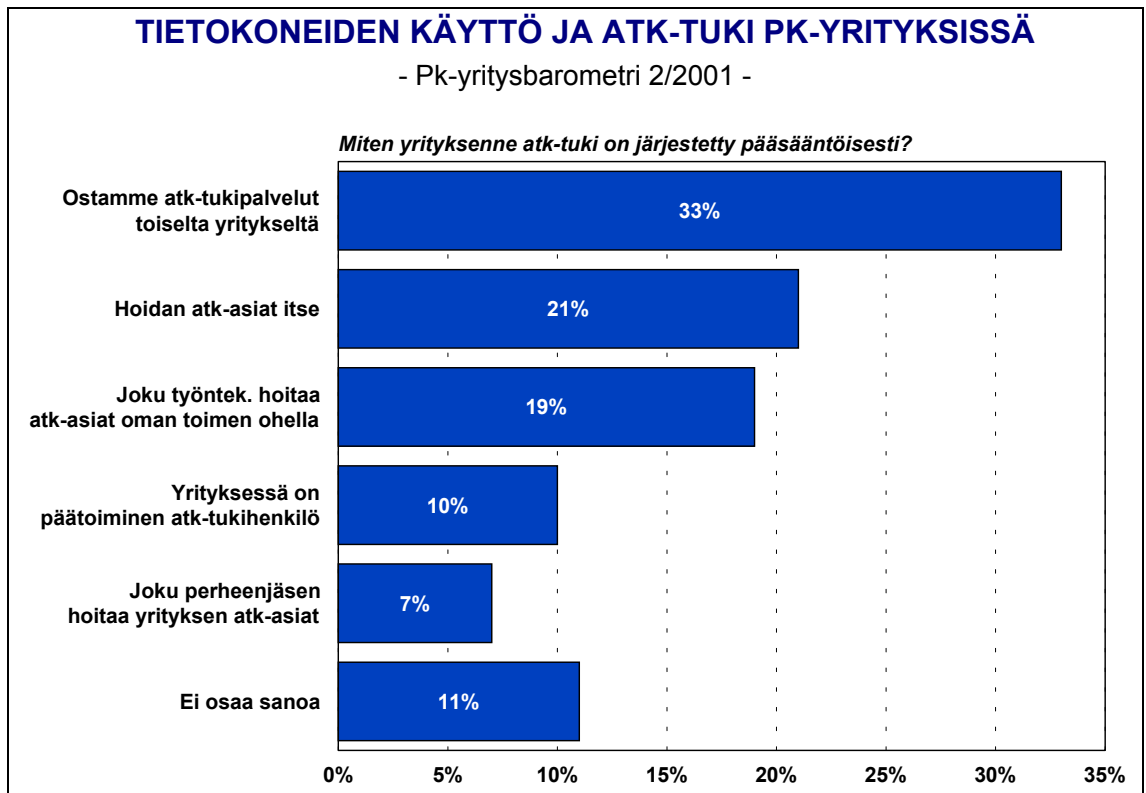
Joka kolmas pk-yritys ostaa atk-tukipalvelut toiselta yritykseltä. Päätoiminen atk-tukihenkilö on joka kymmenennessä pk-yrityksessä. Eniten atk-tukipalveluja toiselta yritykseltä ostavat kuljetusalan ja kaupanalan pk-yritykset. Päätoiminen atk-tukihenkilö on useimmin palveluja liike-elämälle tuottavissa pk-yrityksissä. Vientiryityksissä on useammin päätoiminen atk-tukihenkilö kuin kotimarkkinayrityksissä. Voimakkaasti kasvuhakuisissa pk-yrityksissä on myös selvästi useammin päätoiminen atk-tukihenkilö kuin muissa pk-yrityksissä.

Atk-ajokortin tuntee kaksi kolmesta pk-yrityksestä. Parhaiten atk-ajokortti tunnetaan palveluja liike-elämälle tuottavissa pk-yrityksissä ja heikoimmin majoitus- ja ravitsemisalalla. Vientiryitykset tuntevat ajokortin paremmin kuin kotimarkkinayritykset ja ajokortti tunnetaan paremmin pienissä ja keskisuurissa pk-yrityksissä kuin mikroyrityksissä. Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavat pk-yritykset tuntevat ajokortin muita yritysiksi paremmin.

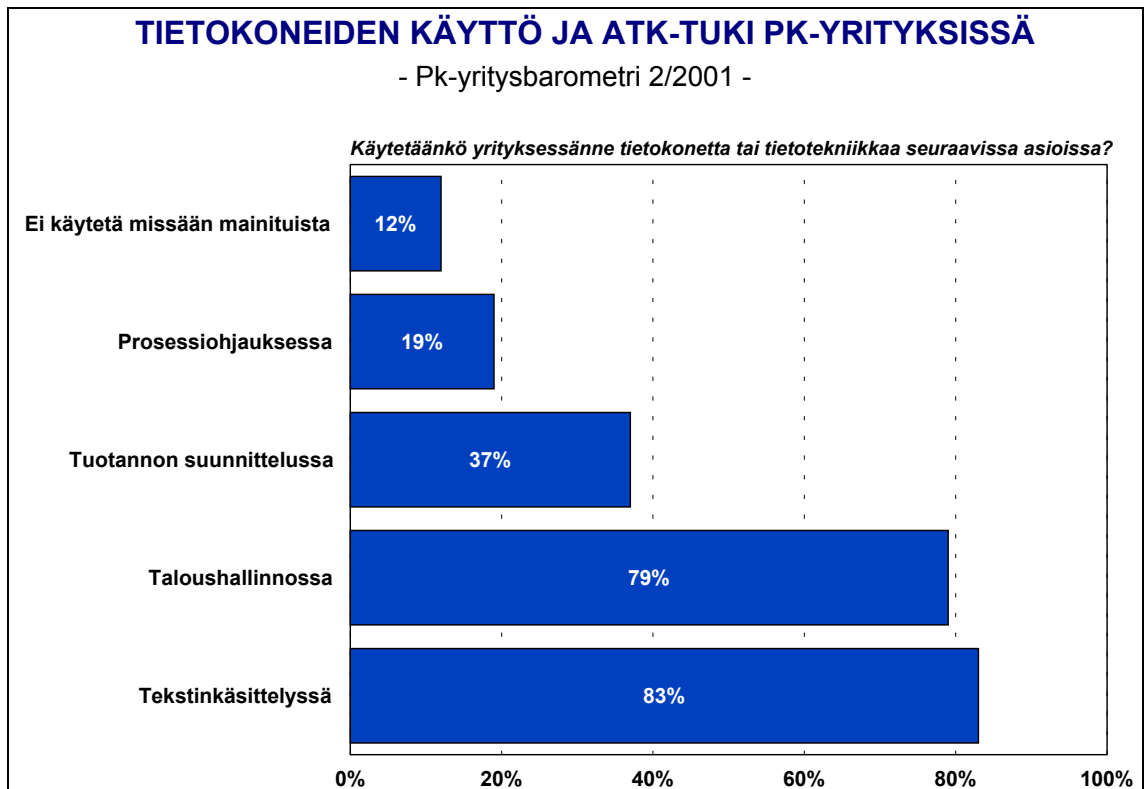

Jollakin yrityksen henkilöstöstä on atk-ajokortti tai vastaava pätevyys kahdessa kolmesta niistä pk-yrityksistä, joissa tunnetaan ajokortti.

Kuvio 29: Atk-tuen järjestäminen

Kuvio 30: Tietokoneen tai tietotekniikan käyttö pk-yrityksissä

Kahdeksassa kymmenestä pk-yrityksestä käytetään tietokonetta tai tietotekniikkaa taloushallinnossa ja tekstinkäsittelyssä. Tuotannon suunnittelussa käytetään tietokonetta neljässä kymmenestä pk-yrityksestä. Kymmenesosassa pk-yrityksiä tietokonetta tai tietotekniikkaa ei käytetä missään kysytyssä toiminnossa.

Pk-teollisuuden yritykset ja palveluja liike-elämälle tuottavat pk-yritykset käyttävät tietokonetta tai tietotekniikkaa eniten prosessiohjauksessa ja tuotannon suunnittelussa. Taloushallintoon tietokonetta tai tietotekniikkaa käytetään eniten rakennus- ja kuljetusalalla ja palveluja liike-elämälle tuottavissa yrityksissä. Tietokonetta tai tietotekniikkaa käytetään tekstinkäsittelyyn eniten kuljetusalalla ja palveluja liike-elämälle tuottavissa pk-yrityksissä.

Voimakkaasti kasvuhakuiset pk-yritykset käyttävät tietokonetta tietotekniikkaa enemmän kysytyihin toimintoihin kuin muut pk-yritykset. Vastaavasti ne yritykset, joilla ei ole kasvutavoitteita ja ne yritykset, jotka pyrkivät säilyttämään asemansa käyttävät muita yrityksiä vähemmän tietokonetta kysytyihin toimintoihin.

23 Taustatietoja haastatelluista

AINEISTON RAKENNE		PAINOTTAMATON		PAINOTETTU	
		n=	%	n(w)=	%
PÄÄTOIMIALA	Pk-teollisuus	1762	44	549	14
	Rakentaminen	302	7	566	14
	Kuljetus	300	7	512	13
	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	330	8	259	6
	Palvelut liike-elämälle	440	11	630	16
	Henkilökohtaiset palvelut	362	9	563	14
	Kauppa	531	13	948	24
VIENTITOIMINTA	Kotimarkkinayritykset (ei vientiä)	2714	67	3111	77
	Vientiä harjoittavat yritykset	1313	33	916	23
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	1700	42	1497	37
	5 - 9 henkilöä	930	23	973	24
	10 - 19 henkilöä	628	16	755	19
	20 - 49 henkilöä	499	12	533	13
	50 + henkilöä	270	7	269	7
LIIKEVAIHTO 2000	1 Mmk tai alle	1313	33	1105	27
	2 - 5 Mmk	1185	29	1144	28
	6 - 10 Mmk	469	12	540	13
	11 - 20 Mmk	389	10	441	11
	Yli 20 Mmk	523	13	624	16
	Ei vastausta	148	4	172	4
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	1995 - 2001	690	17	707	18
	1990 - 1994	851	21	857	21
	1980 - 1989	1077	27	978	24
	1970 - 1979	563	14	591	15
	-1969	846	21	893	22
UUDET YRITYKSET	1999 - 2001	180	4	188	5
	1995 - 1998	510	13	519	13
	-1994	3337	83	3320	82
ALUE (TE-KESKUKSET)	Uusimaa	746	19	1226	30
	Varsinais-Suomi	362	9	374	9
	Satakunta	235	6	185	5
	Häme	281	7	285	7
	Pirkanmaa	355	9	363	9
	Kaakkois-Suomi	234	6	225	6
	Etelä-Savo	176	4	121	3
	Pohjois-Savo	204	5	169	4
	Pohjois-Karjala	182	5	114	3
	Keski-Suomi	214	5	186	5
	Etelä-Pohjanmaa	220	5	166	4
	Pohjanmaa	214	5	185	5
	Pohjois-Pohjanmaa	253	6	229	6
	Kainuu	162	4	55	1
ALUE (LÄÄNIT)	Lappi	189	5	143	4
	Etelä-Suomi	1261	31	1737	43
	Länsi-Suomi	1600	40	1459	36
	Itä-Suomi	562	14	404	10
VASTAAJAN ASEMA	Pohjois-Suomi*	604	15	427	11
	Yrittäjä/toimitusjohtaja	3356	83	3266	81
	Muu johtaja	311	8	372	9
	Päällikkö / muu esimiesasema	360	9	388	10
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	234	6	243	6
	Pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	1851	46	1878	47
	Pyrkii säilyttämään aseman	1593	40	1579	39
	Yrityksellä ei ole kasvutavoitteita	349	9	327	8
YHTEENSÄ		4027	100	4027	100

*) Pohjois-Suomi = Oulun lääni + Lapin lääni